Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 76 (20. 343) • 1989 йил 31 март, жума • Баҳоси 3 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА УЧРАШУВ

29 март куни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. С. Горбачев КПСС Марказий Комитетида оммавий ахборот воситаларининг раҳбарлари билан учрашиб, улар ҳузурида КПСС Марказий Комитети 1989 йил март Пленуми ва сайлов кампанияси якунлари билан боғлиқ масалалар хусусида нутқ сўзлади.

Учрашувда Е. К. Лигачев, В. А. Медведев, Г. П. Разумовский ўртоқлар иштирок этдилар.

М. С. Горбачевнинг нутқи матбуотда эълон қилинади.

(ТАСС).

СССР ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ САЙЛОВИНИ ЎТКАЗУВЧИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИДА

29 март куни Москвада, Союзлар уйида СССР халқ депутатлари сайловини ўтказувчи марказий сайлов комиссиясининг мажлиси бўлди. Округ комиссияларидан тушаётган протоколлар ва бошқа материаллар асосида сайлов якунларини чиқаришга оид ишларнинг бориши тўғрисида комиссия раиси В. П. Орловнинг ахбороти тингланди. Сайлов якунлари қонунда белгиланган муддат-

(Давоми учинчи бетда).

АГРОСАНОАТ КОМПЛЕКСИНИ ЖАДАЛ РИВОЖЛАНТИРИШ, ОЗИҚ-ОВҚАТ ПРОГРАММАСИНИ ҲАЛ ЭТИШ САРИ

... март куни Тошкентда бўлиб ўтган анъанавий баҳорги қурултой — агросаноат комплекси ходимлари республика кенгашининг қатнашчилари Ўзбекистон агросаноат комплексини янада ривожлантириш, унинг самарадорлигини ошириш, аҳолини озиқ-овқат, саноатни эса хом ашё билан таъминлашни яхшилаш йўлларини белгиладилар. Қурултойда ишлаб чиқариш илғорлари, олимлар, мутахассислар, партия ва совет ходимлари иштирок этдилар.

Қурултойни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. И. Иброҳимов очди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов доклад қилди.

Музокараларда Жиззах районидаги Навоий номли колхоз бригадири Т. Раҳмонқулова, Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари С. Мамарасулов, Тахтакўпир районидаги «Совет Ўзбекистони» совхозининг механизатори М. Жубанишев, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими президиуми раисининг ўринбосари Ш. Иброҳимов, Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси М. Исматов, Москва районидаги «Правда» колхозининг бригадири Ф. Иброҳимов, Шаҳрисабз районидаги Энгельс номли колхоз раиси К. Ҳақбердиев, Р. Р. Шредер номли Боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори М. Мирзаев, «Каттақўрғон» чорвачилик саноат комплекси директори Р. Агабебян, Бухоро районидаги У. Юсупов номли колхоз механизатори Ю. Сафаров, Янгиариқ районидаги Киров номли колхоз механизатори Б. Собиров, Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари А. Орипов, Фарғона область Киров район партия комитетининг биринчи секретари Н. Раҳимов, «Совет Ўзбекистони» газетасининг редактори Ў. Усмонов, Поп районидаги «Ленинград» колхозининг бригадири Д. Раҳматова, Ўрта Осиё Ўсимликлари кимёси илмий-тадқиқот институтининг директори Ғ. Алимуҳамедов қатнашдилар.

Қурултой иштирокчилари республиканинг барча меҳнаткашларига мурожаатнома қабул қилдилар.

Қурултой ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари В. П. Анишчев, П. В. Догонкин, Ғ. Х. Қодиров, Ш. З. Камолхўжаев, М. М. Мирқосимов, Қ. Саликов, Ю. Х. Холмуҳамедов, Н. Х. Жўрабеков, А. С. Ефимов, Б. Ф. Сатин, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарлари Т. А. Ешимбетова, А. П. Романовский, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари П. М. Абдураҳмонов, Қ. Х. Маҳмадалиев, С. У. Султонова қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

Республика агросаноат комплекси ходимларининг қурултойида.

В. МОЛГАЧЕВ фотолари.

МАРТ ПЛЕНУМИ ЙЎЛИДАН

Республика агросаноат комплекси ходимлари қурултойида

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. НИШОНОВ доклади

Азиз ўртоқлар!

Аввало Сизларни — қишлоқ меҳнаткашларининг ҳар йилги қурултойимизга келган шонли вакилларини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ҳамда ҳукуматимиз топшириғига биноан қизғин ва самимий табриклашга, Сизларга сиҳат-саломатлик, улкан муваффақиятлар тилашга рухсат бергайсизлар.

Сиз билан биз КПСС Марказий Комитетининг март Пленумидан кейин дарҳол йиғилдик. Табиийки, шу боисдан Пленум қарорлари ва йўл-йўриқлари бугунги суҳбатимизнинг асосий мавзуи бўлади.

М. С. Горбачевнинг докладида ва Пленум қатнашчиларининг нутқларида қишлоқ хўжалигимизнинг аҳволи ҳаққоний равишда принципиал таҳлил қилиб берилди. Қишлоқларимиз чиндан ҳам бекиёс ҳамкорликка, ҳар томонлама ёрдамга муҳтож эканлиги алоҳида таъкидланди. Дарвоқе, одамларнинг табиатга муносабати, бевосита манфаатдорлик билан ишлаш, меҳнат қилишларига эришилган ютуқлар ... [illegible]

Аграр соҳадаги қайта қуришнинг сиёсий ва иқтисодий истиқболи, жамиятимизни ривожлантириш, кенг ислоҳотлар ... [illegible]

Пленум аграр масала бўйича ... [illegible]

Агросаноат комплексининг моддий-техника базасини ... [illegible]

тадбирлар белгиланди. Қишлоқларда уй-жойлар, йўллар, маданий-маиший хизмат тармоқлари қурилишига капитал маблағ ажратиш кескин кўпайтирилади.

М. С. Горбачев ўзининг хулосавий сўзида таъкидлаб ўтганидек, Пленум қарорларини бажариш умумхалқ вазифасидир. ... [illegible]

Шуни қайд этиш зарурки, ўртоқлар, Пленум қарорлари ... [illegible]

Бу ҳозирги куннинг энг ўткир, айтиш мумкинки, ... [illegible]

Мана шу қурултойимизда ... [illegible]

Ўлкамизда наврўз нафаси ... [illegible]

Ўзбекистон пахтачилиги ... [illegible]

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети ... [illegible]

1990 йилдан бошлаб план ... [illegible]

Шундай қилиб, ўртоқлар, республикамизда деҳқончилик структурасини ... [illegible]

Хўш, ҳозир қандай тадбирлар белгиланмоқда? ... [illegible]

Сизларга маълумки, ... [illegible]

Бўшаб қолган майдонларда ... [illegible]

Бинобарин, пахта ... [illegible]

Бу режаларни амалга ошириш ... [illegible]

Кадрларнинг ишбилармонлиги ... [illegible]

Кейинги йилларда бизда иқтисодий хизматни ташкил этишга ... [illegible]

Бироқ, бу иш етарли эмас ... [illegible]

Ишлаб чиқариш ... [illegible]

Шундай қилиб, пахта етиштирилган 200 гектар майдон ... [illegible]

(Давоми иккинчи бетда).

Ўзбекистон агросаноат комплекси ходимлари қурултойи қатнашчиларининг республика барча меҳнаткашларига МУРОЖААТНОМАСИ

Қадрли ўртоқлар, дўстлар!

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми аграр сиёсатга туб ўзгартишлар киритди. Қишлоқни қайта қуриш соҳасида кенг кўламли сиёсий ва социал-иқтисодий тадбирларни белгилади. ... [illegible]

Март Пленуми ... [illegible]

Янги қишлоқ хўжалик йили бошланди. ... [illegible]

Ўтган йил якунлари ... [illegible]

Ўтган йили об-ҳаво қулай келди, албатта. ... [illegible]

Эндиги вазифа ... [illegible]

Биз областлар, районлар, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, мутахассисларига, барча деҳқонлар ва чорвадорларга мурожаат қилиб, ... [illegible]

(Давоми учинчи бетда).

МАРТ ПЛЕНУМИ ЙЎЛИДАН

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Бу йил бригада бўйича 15 мингта жўжа, 14 та қўй боқишга қарор қилиндики, бу ҳар бир колхозчини 75-80 килограмм гўшт билан таъминлаш имконини яратади. Шийпон атрофида иссиқ овқат учун зарур миқдорда картошка, турли кўкатлар, шунингдек қулупнай етиштирилмоқда. Яна бир муҳим томони шуки, қурилаётган бу тадбирлар туфайли қўшимча тарзда 48 киши меҳнатга жалб этилди.

Мен бу ҳақда батафсил сўзлаб беришимнинг сабаби бор: айтмоқчимизки, хўжаликни омилкорлик билан, ишнинг кўзини билиб юритган деҳқоннинг ҳамёни тўлади, бели бақувват, кайфияти аъло бўлади, оилага ҳам давлатга ҳам катта фойда келтиради.

Шундай қилиб, ўртоқлар, олти йил мобайнида барқарор равишда 5 миллион тоннадан пахта етиштириш ҳақида гапирар эканмиз, ғўзадан бўшайдиган майдонлардан энг аввало Озиқ-овқат программасини бажариш мақсадида фойдаланиш заруриятини жуда кескин қилиб қўймоқчимиз. Чигит экишга ажратилган 1,8—1,9 миллион гектар ер олти йил ичида алмашлаб экишни йўлга қўйиш, тупроқни соғломлаштириш, пахта монокультурасига барҳам бериш имконини яратади.

Бироқ бу оддий муаммо эмас. Масалан, Фарғона водийсида майдонларнинг пахта билан бандлиги юқори даражада. Ер эса кам. Аҳоли зич. Хўш, илмий жиҳатдан асосланган алмашлаб экишга ўтишни қандай ҳал этиш мумкин? Ҳал этганда ҳам оқилона тарзда, яъни, биринчидан — қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотлари ҳажми камаймаслиги, колхоз ва совхозларнинг иқтисодий-молиявий кўрсаткичлари, шунингдек аҳолининг даромади пасаймаслиги лозим. Иккинчидан — кишиларни озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш жиддий яхшиланиши зарур. Айни пайтда алмашлаб экиш учун ажратилган майдонларни ҳисобга олиб, ишнинг кўзини билган ҳолда чигитни қаерларга экиш масаласини ҳам ҳал этиш шарт.

Қорақалпоғистоннинг шимолий районларида пахта етиштириш ниҳоятда машаққатли: Шунинг учун бу ерда ўта оғир вазият вужудга келган. Негаки, ерларнинг юқори даражада шўрланганлиги, ноқулай об-ҳаво шароитлари ва бошқа сабаблар пахтачилик самарадорлигига салбий таъсир кўрсатмоқда. Айни пайтда бу ерда чорвачиликни яхши йўлга қўйиш мумкин. Демак ихтисослаштириш масаласи устида ишлаш керак. Шуни назарда тутиш керакки, ихтисослаштириш масалалари билан ҳар бир областнинг ўзида ҳам жиддий шуғулланиш лозим. Айтайлик, Қашқадарё ва Самарқанд областларида шундай регионлар борки, уларда пахта монокультурасининг оқибати яққол кўриниб турибди. Аслида, уларнинг табиий-иқлим шароитлари пахта билан бирга мева, сабзавот, полиз маҳсулотларидан ҳамда бошқа қимматли озиқ-овқат экинларидан юқори ҳосил олишга имкон беради. —Бошқа районларда эса аксинча. Ер ҳам бор, сув ҳам бор, бироқ социал шарт-шароитлар ёмонлигидан меҳнат ресурслари етишмайди. Об-ҳаво ҳам анча ноқулай.

Шунинг оқибатида бу жойларнинг имкониятидан ҳамма вақт ҳам тўла фойдаланилмаётир. Бундай мисолларни Бухоро, Сирдарё, Тошкент областларидан ҳам келтириш мумкин. Демак, хулоса битта: агросаноат комплексини ташкилий қайта қуриш, хўжаликлар, районлар, областлар ва бутун республиканинг умумиттифоқ меҳнат тақсимоти негизида аниқ мақсадни кўзлаб жадал ихтисослаштириш таклифларини рўёбга чиқариш пайти келди. Чунки ихтисослаштиришни энг асосий омиллардан бири, деб ўйлаймиз. Бу нарса қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини, айниқса озиқ овқатни кўпайтириш йўлида олға қараб қўйиладиган қадамимизни анча тезлаштиришга имкон яратади.

Бундай улуғ ва қутлуғ ишларни барча қишлоқ меҳнаткашларининг кенг иштироки, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети ва ҳукуматининг, олимларнинг агросаноат комплекси мутахассисларининг иқтисодий жиҳатдан асосланган ёндашуви ёрдамида бажариш мумкин. Унда ҳар бир меҳнат коллективи, ҳар бир район, ҳар бир область, умуман республика манфаатлари, табиийки, умумпартиявий, умумдавлат манфаатлари албатта ҳисобга олиниши зарур.

КПСС Марказий Комитети Пленуми қарорларида белгиланганидек, Ўзбекистонни пахта етиштиришга оқилона ихтисослаштириш мақсадида яна бир тадбирни амалга ошириш мўлжалланган. Бунда келгуси беш йилликда умумиттифоқ фондидан республикага ажратиладиган гўшт ва сут маҳсулотларини кўпайтириш кўзда тутилган.

Биз ғоят улкан ва беҳад масъулиятли вазифаларни рўёбга чиқаришда юқорида мисол тариқасида келтирилган, сафлари тобора кенгайиб бораётган бригадалар, оилавий коллективлар, пудратчи звеноларни, барча ижарачиларни қишлоқ меҳнаткашлари қўллаб-қувватлашларига умид қиламиз.

Бугунги кунда биз йирик қишлоқ хўжалиги тармоғида вужудга келган барча нуқсонлар, турли фалокатлар билан боғлиқ аҳволни тузатиш масъулиятини ҳис этиб турибмиз.

Масаланинг асил моҳиятидан унча хабардор бўлмаган айрим кишилар «монокультура» тушунчасини чуқурроқ англашни истамаяптилар. Мана шунинг учун ҳам оддий одамларни тўғри йўлдан чалғитувчи шиорлар ва даъватлар пайдо бўлмоқда, қайта қуриш шанига асоссиз айблар тақаш майллари кўзга ташланмоқда, олиб борилаётган кенг кўламли, кўп қиррали ишлар шубҳа остига олинмоқда.

Аммо қайта қуриш бўйича республикада қилинаётган ишлардан кўз юмиб бўлмайди. Шу муносабат билан қурултой қатнашчиларини бирнарсадан хабардор қилиб қўймоқчиман. Ҳозирги пайтда КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советида республика раҳбарияти ҳамда плaнлаштирувчи органларнинг жиддий таклифлари кўриб чиқилмоқда. Уларда Ўзбекистонни социал жиҳатдан жадал ривожлантиришнинг йирик программаси, унинг хўжалик фаолиятини ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш, ўз харажатларини ўзи қоплаш йўлига ўтказиш кўзда тутилган. Яқин орада ушбу программа эълон қилинади ва биз уни Марказий Комитетнинг навбатдаги пленумида муҳокама этамиз.

Бизнинг йил сайин ҳар тонна пахта толаси учун оборот солиғидан 1.600 сўмни республика бюджетига ўтказиш тўғрисидаги илтимосимиз ана шу программанинг ажралмас қисмидир. Маълумки, бошқа регионлар бундай солиқларни бизнинг хомашёмизни тайёр газлама қилиб қайта ишлашдан оладилар. Республика бюджетига тушадиган бу маблағ ҳар йили мутлақ миқдорда 2,5 миллиард сўмни ташкил қилади. Биз КПСС Марказий Комитети Пленумида бевосита пахта, пилла, қоракўл тери ва қишлоқ хўжалиги бошқа маҳсулотларининг харид нархларини қайта кўриб чиқиш масаласини қўйдик. Таклифларимиз асосида Ўзбекистонга ўтказиладиган валюта тушумларини кўпайтириш, унинг ташқи савдо алоқаларини кенгайтириш, республикамизда қайта ишлаш саноатини жойлаштириш, шунингдек пахтадан пировард маҳсулот ишлаб чиқарувчи корхоналарни барпо этиш тўғрисидаги масалалар ҳал этилмоқда. Буларнинг ҳаммаси меҳнатга яроқли кишиларни иш билан таъминлаш, аҳоли учун товарлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш муаммосини ҳал этиш имконини беради.

Назаримда, бу ерда миллатлараро муносабатлар, ўзбек тили ва маданиятини ривожлантириш билан боғлиқ муаммолар тўғрисида гапириб ўтиришнинг ҳожати бўлмаса керак. Мазкур масалалар ечими устида ҳозирги пайтда изчил иш олиб борилмоқда. Муаммолар, қийинчиликлар чиндан ҳам анча йиғилиб қолган. Уларни бир зумда ҳал этиб бўлмайди. Митинглар уюштириш йўли билан таъсир ўтказиш, масъулиятсизларча бақириқ-чақириқларни, эҳтиросларни авж олдириш ҳам адолатдан, инсофдан, одобдан эмас. Ҳар ишда, ҳамма жойда ўзаро ёрдам, қўллаб-қувватлаш, жипслик, сабр-тоқат ҳукм сурмоғи лозим.

Қишлоқ хўжалик йилида барча ишларимизни янги босқичга кўтариш бизнинг муқаддас бурчимиздир. Эришилган ижобий ўзгаришларни мустаҳкамлаш, ютуқларни бутун чоралар билан кўпайтириш керак.

Баъзи ўртоқлар ўтган йилда об-ҳаво бизга ёрдам берди, дейишмоқда. Тўғри, бу гапда жон бор. Бироқ, об-ҳаво қанчалик қулай келмасин, қишлоқ меҳнаткашлари мардона ишламаганларида муваффақиятга эриша олмасдик. Қайта қуришнинг қийин шароитларида биз ҳаммамиз далалар нақадар ўзгача чирой очганлигини кўрдик. Биз чигитни жойларга вакиллар юбормасдан, яъни ҳайбаракаллачиларсиз экиб бўлдик. Ғўзани эркин парваришладик, ҳосилни шовқин-суронсиз териб олдик. Тўғри, ҳамма иш биз истаганчалик силлиқ кетмади, лекин турғунлик иллатларининг оқибатлари бартараф этилди. Ишлаб чиқаришни бирмунча юксалтириш таъминланди. Ўтган йили дон етиштириш 1985 йилдагига нисбатан 1,4 мева-сабзавот маҳсулотлари ва картошка 1,2 марта, гўшт 14, сут 16, тухум тайёрлаш 20 процент кўпайди. Умумиттифоқ фондига етказиб бериладиган мева-сабзавот миқдори ортди.

Жорий беш йилликда биринчи марта пахта тайёрлаш плани бажарилди. Майдонлар қисқартирилганига қарамай, 1987 йилдагига нисбатан 500 минг тонна кўп хом ашё тайёрланди. Ҳосилдорлик кўтарилди. Биринчи ва иккинчи сорт пахта салмоғи ошди.

Ерларнинг мелиоратив ҳолати яхшиланаётган, меҳнатни ташкил этишнинг пудрат шакллари жорий қилинаётган, технология интизоми мустаҳкамланаётган жойларда муваффақият шак-шубҳасиз қўлга киритилишини тажрибанинг ўзи кўрсатиб турибди. Бухоро областида кейинги уч йилда пахта ҳосилдорлиги гектар бошига 22 центнердан 32 центнерга етди. Қашқадарё областида, Қорақалпоғистон АССРда ва бошқа жойларда ҳам силжишлар кўзга ташланмоқда.

Ўтган йили 41 район ҳар гектар ер ҳисобига 30 центнер ва ундан кўпроқ хирмон кўтарди. 600 колхоз, 345 совхоз, 18 минг бригада планини бажарди. Ғиждувон районидаги Ленин номли, Свердлов районидаги «Ўзбекистон», Гурлан районидаги «Коммунизм», Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхозлар ҳар гектар ердан 40 центнердан ошириб ҳосил олдилар. Бундай хўжаликлар, бригадалар ва звенолар республикада кўп.

Бугун Марказий Комитет республика Олий Совети ва ҳукумати йиғим-терим ишларини янада механизациялаш, ҳосилни асосан колхоз ва совхозларнинг кучлари билан йиғиштириб олишга қаратилган йўлнинг ўзгармаслигини таъкидлайдилар. Бу йил биз пахта теримига мактаблар ўқувчиларини жалб қилишни бутунлай истисно этишимиз керак. Бунинг учун ҳамма имкониятларимиз бор. Асосий резервимиз пахта териш техникасидир.

Агар ўтган йили ўртача 32 мингтагача агрегат ишлатилган бўлса, бу йилги кузда камида 40 мингта пахта териш машинасини ишлатиш керак. Колхозлар ва совхозларнинг, партия, совет ва хўжалик органларининг, районлар ва областларнинг раҳбарлари ана шу социал-сиёсий вазифани бажариш учун алоҳида жонбозлик қилишлари керак. Бундан ташқари, алмаштириладиган таркибий шпинделлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш, ҳамма пахта териш машиналарига ана шундай шпинделларни ўрнатиш жуда муҳим. Бу эса машиналарнинг юқори унум билан пухта ишлашини таъминлайди.

Энди, ўртоқлар, эътиборингизни қишлоқ турмуши муаммоларига қаратишга рухсат этгайсиз. социал соҳада қатъий бурилиш қилмай туриб, яқин вақт ичида катта натижаларга эриша олмаймиз.

Ҳозир бизда аҳвол жуда оғир ва аянчли. Қишлоқларга бориб тутдай тўкилай деб турган уйларни, полсиз мактабларни, газсиз ва иссиқ сувсиз касалхоналарни кўрганингда юрагинг эзилиб кетади. Баъзи жойларда умуман касалхона ҳам, поликлиника ҳам йўқ. Бухоро, Сурхондарё, Қашқадарё областларидаги кўплаб посёлкаларда маданий-маиший хизмат тармоқларини ҳатто излаб тополмайсиз.

Орол бўйи районларида вужудга келган жуда оғир вазият ҳаммамизни жиддий ташвишлантирмоқда. Биз шу ҳақда яқинда Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиясида батафсил гаплашиб олдик. Бу ердаги кўпгина жойларда антисанитария муҳити ҳукм сурмоқда. Сифатли ичимлик сув йўқ.

Бунинг учун ким айбдор эканлигини сўраб-суриштириб ўтирадиган пайт эмас, Ҳаёт бизларнинг ҳар биримизга, аввало республиканинг ҳам, областлар ва районларнинг ҳам раҳбарларига жиддий эътирозлар билдирмоқда. Ҳаммамиз қишлоққа кескин юз буришимиз, эскича ёндашувларга барҳам беришимиз керак. Илгари қишлоқдан ҳамма нарса юлиб — тортиб олинардию, ўрнига эса ҳеч нарса берилмас эди. Эндиликда у ерда турмуш шароитини яхшилаш чинакамига умумхалқ иши бўлиб қолиши керак. Биз бу соҳада ишчилар синфининг юксак онгига, фаол иштирокига умид боғлаймиз. Уй-жой қурилишини жадаллаштиришда, коммунал, медицина масалаларини ҳал қилишда деҳқонлар шаҳарликлардан ёрдам кутишмоқда. Улар хилма-хил, замонавий, энг асосийси — арзон техникани кутишмоқда.

Маданият ва санъат ходимлари қишлоқни социал ривожлантириш йўлида жуда кўп иш қилишлари мумкин. Ижодий уюшмалар, театрлар, маданият муассасалари колхоз ва совхозларга ондасонда чиқиш билан чекланиб қолмасликлари керак. Маданий оталиқ қилиш, қишлоқларни тиклаш, у ердаги турмушни шаҳарлардаги даражага етказиш зиёлиларимиз барча бўғинларининг муқаддас бурчидир.

Матлубот кооперацияси ходимларидан кўпроқ ташаббускорлик кўрсатиш талаб этилади. Бугунги кунда деҳқоннинг дастурхонида нима бору, нима йўқ деган масала тўғридан-тўғри уларга боғлиқ. Буни ҳал қилиш учун қўшимча товар ресурсларини излаб топиш, кооперация ихтиёридаги корхоналарда саноат ва озиқ-овқат моллари ишлаб чиқаришни албатта йўлга қўйиш керак.

Тўғри, деҳқонлар ва чорвадорларнинг ўзлари ҳам қўл қовуштириб ўтирмасликлари зарур. Қишлоқларни қайта қуришда ташаббус кўрсатиш, бу ишда янгича ёндашувларни қидириб топиш лозим. Аҳолини картошка, бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни яхшилашда, қурилиш материаллари танқислигига барҳам беришда районларимиз ва областларимизнинг РСФСР, Украина, Белоруссия, бошқа республикалардаги хўжаликлар билан тобора мустаҳкамланиб бораётган алоқалари катта аҳамият касб этмоқда.

Масалан, Бухоро райони меҳнаткашлари Ульяновск областидаги Карсун райони ишчилари ва колхозчилари билан ҳамкорлик тўғрисида шартнома туздилар. Унда, жумладан, мева, сабзавот ва полиз маҳсулотларига бинокорлик материаллари, йиғма ёғоч уйларни алмаштириш кўзда тутилган.

Бундай амалий ҳамкорлик янги-янги кўринишларда намоён бўлмоқда, тобора мустаҳкамланмоқда. Уч йилдирки Хоразм ва Чита областлари меҳнаткашлари ўртасида тўғридан-тўғри алоқа ўрнатилган. Ҳамюртларимиз сибирликларга дастурхон неъматларини жўнатадилар, бунинг эвазига эса ёғоч, шифер, лак-бўёқ ва бошқа қурилиш материалларини оладилар. Яқинда хоразмликлар Кострома ва Калуга областларидаги бир неча совхозлар ҳамда фермаларни ижарага олиш ҳақида шартлашиб қўйдилар.

Фарғонадан Калинин областига вақтинча борган 500 оила ижарага олган хўжаликларда фидокорлик кўрсатмоқда. Наманганликларнинг вакиллари Киров областида бир неча картошкачилик хўжаликларини вужудга келтиришди, Тошкент ва Иваново областлари, Қорақалпоғистон АССР билан Челябинск ҳамда Кемерово областлари меҳнаткашларининг узоқ муддатга мўлжалланган иқтисодий ҳамда маданий алоқалари мустаҳкам негизга қурилгандир.

Ўзаро муносабатлар ва ўзаро ёрдамнинг ана шу қизиқарли кўринишларни ҳаётнинг ўзи вужудга келтирди. Бундай ташаббуснинг келажаги порлоқ, ана шу алоқаларни энига ҳам, бўйига ҳам кенгайтириш, чуқурлаштириш зарур. Умумий ишимиз бундан фақат фойда кўриши мумкин.

Ўртоқлар! Янги аграр сиёсат мулкий муносабатларни ва ишлаб чиқариш муносабатларини қайта қуришни, хўжалик юритишнинг турли-туман кўринишларидан оқилона фойдаланишни талаб этади. Бу эса хўжаликларимизнинг имкониятидан тўлароқ фойдаланишга олиб келиши муқаррар.

Колхоз ва совхозлар қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришида асосий бўғин бўлиб қолишлари шубҳасиздир. Энг муҳими шуки, улар расмий жиҳатдан эмас, ҳаққоний равишда мустақиллик касб этишлари, уларда пудратнинг, ижаранинг, кооперациянинг ҳар хил шакллари ривожлантирилмоғи лозим. Ўтган йили кўпгина бригадалар ва звенолар пудратга ўтиб ишладилар, 214 колхоз ва совхозда ижарачилик муносабатлари йўлга қўйилди, қишлоқ хўжалик кооперативлари янада ривож топди.

Салмоқли натижалар кўзга яққол ташланиб турибди. Сирдарё область Дўстлик районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхозининг Жозил Эргашев бошлиқ ижарачи бригадаси 260 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 34 центнердан пахта териб топширди. Ҳосилнинг деярли ҳаммаси машиналарда йиғиштириб олинди. Кўрилган даромад 360 минг сўмни, ҳар бир ишловчининг ойлик иш ҳақи эса қарийб 400 сўмни ташкил этди. Рентабеллик 57 процентга етди. Умуман совхоз бўйича ижарачилик кенг қўлланмоқда, шу туфайли юксак иқтисодий кўрсаткичларга эришилмоқда. Яна бир мисол келтирмоқчиман. Ўрта Чирчиқ районидаги Ким Пен Хва номли колхозда 20 та ижарачи кооператив ишлаб турибди. Аслида уларни пахта ва бошқа маҳсулотлар етиштирувчи, техника ремонти, қурилиш, маҳсулотни қайта ишлаш, экинлар заракунандаларига қарши кураш, маҳсулотни сотиш, маданият ва турмуш мактабгача ёшдаги болалар муассасалари масалалари билан шуғулланувчи кооператорларни бирлаштирган кооператив деб аташ мумкин. Бу ерда бошқарув аппарати қайта тузилди. Собиқ бошқарувчилардан 60 нафари қайта ишлаш ва хизмат кўрсатиш соҳаларига ишга ўтказилди.

Бу тўғрисида батафсил сўз юритаётганлигимнинг сабаби шуки, биз хўжаликлар ичида бошқарувни ўзаро муносабатларнинг иқтисодий принциплари негизида такомиллаштириш билан жиддий шуғулланишимиз керак. Худди ана шуни хўжаликларда янги иқтисодий муносабатларни йўлга қўйишнинг аниқ-равшан амалий кўриниши деса бўлади. Ленинобод, Амударё, Шофиркон, Оҳангарон ва бошқа районларда худди шундай йўл тутилмоқда.

Бундай ташаббусни қўллаб-қувватлаш, ерни, бошқа ишлаб чиқариш воситаларини узоқ муддат фойдаланишга топширишдан чўчимаслик, деҳқон фаолиятини ишлаб чиқаришнинг пировард натижаларига бевосита боғлаш зарур.

Меҳнат ресурслари ошиб-тошиб ётган, суғориладиган ер кам бўлган жойларда ҳам янгича ёндашувларни излаб топмоқ керак. Бунда турлича йўл тутиш, масалан, меҳнатни уюштиришнинг бригада, звено, оилавий кўринишларини қўллаш мумкин. Энг муҳими шуки, ҳунармандчиликни, маҳаллий саноатни, касаначилик меҳнатини ривожлантириш, хизмат миқёсини кенгайтириш соҳасида янги ишчи ўринларини вужудга келтириш тўғрисида доимий ғамхўрлик кўрсатилсин.

Озиқ-овқат маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш соҳасидаги вазифалар хусусида яна бир марта тўхталиб ўтмоқчиман. Аввало дон ҳақида. Бу масалада фойдаланилмаётган имкониятлар жуда кўп. Энг катта камчилик ҳосилдорликнинг пастлигидир. Суғориладиган майдонларнинг ҳар гектаридан 50-60 центнердан бошоқли дон ҳосили олиш ўрнига бу кўрсаткич 33 центнердан ошмаётир. Маккажўхоричиликда ҳам аҳвол худди шундай.

Ембоп донни кўпайтириш мақсадида маккажўхори майдонларини кенгайтириш, интенсив технологияни қўлланиш, шу тариқа ҳар гектардан 70-80 центнер дон олиш зарур. Шу билан бирга такрорий экишни албатта йўлга қўйиш талаб этилади.

Кейинги йилларда республикада шоли етиштириш салмоғини ошириш бўйича катта ишлар қилинди. Жами 40 та ихтисослаштирилган хўжалик тузилди. Бироқ шоликор районларининг имкониятларидан мутлақо қониқарсиз фойдаланилмоқда. Шоликорлик самарадорлиги пастлигича қоляпти, зарар кўрувчи совхозлар сони камаймаётир. Шоли монокультураси ерларнинг мелиоратив ҳолати ёмонлашувига, унумдорлиги пастлашувига олиб келди.

Республикада дуккакли ва мойли экинлар, масалан, мош, ловия, соя, нўхат, ерёнғоқ, кунжут, сингари тўйимли моддаларга бой бўлган, аҳоли талаби кучли ҳисобланган ўсимликларни экишга етарли эътибор берилмаяпти. Ана шу экинлар майдонини кенгайтириш ва улардан олинадиган ҳосилни кўпайтириш имкониятлари эса барча областларда мавжуд. Биз бу ишни ҳамма жойда намунали йўлга қўйиш чораларини кўришимиз керак.

Сабзавотчилик, боғдорчилик ва узумчилик озиқ-овқат масаласини ҳал этишда муҳим ўринни эгаллайди. Кейинги йилларда картошка, сабзавот, қовун-тарвуз, мева ва узум етиштириш ҳажми бирмунча ошди. Ихтисослаштирилган совхозлар, 6 та агросаноат комбинатлари, «Тошкент» ва «Китоб» агрофирмалари вужудга келтирилди. Мазкур хўжаликларда маҳсулотни етиштириш, сақлаш, қайта ишлаш, аҳолига етказиб бериш жараёнлари ўзаро боғланганлиги диққатга сазовордир. Агрокомбинат ва агрофирма интеграциянинг истиқболи порлоқ кўриниши бўлиб, уни ҳамма жойда ривожлантириш зарур.

Лекин деҳқончиликнинг бу тармоғидаги ишлар аҳволи қониқарли эмас. Жамоат секторида ишлаб чиқариш ҳажми сустлашлик билан ўсмоқда, маҳсулот сифати яхшиланмаётир, нобудгарчиликка, талон-торож этишга барҳам берилмаган.

Бу соҳадаги асосий резерв ҳам ҳосилдорликни оширишдан иборатдир. Ихтисослаштирилган хўжаликларда ҳар гектар майдондан 230-280 центнер сабзавот олинаётган бир пайтда Қорақалпоғистон АССРда бор-йўғи 73 центнер, Сирдарё областида 122, Хоразмда 145 центнер ҳосил етиштирилмоқда. Ҳар тўрт хўжаликдан бирида ҳосилдорлик атиги 125 центнер атрофида қолаётир.

Эртанги сабзавот етиштиришга ҳали ҳам жиддий аҳамият берилмаяпти. Масъулиятсизлик ва хўжасизлик ҳоллари теплицаларда тартиб ўрнатишга тўсқинлик қилмоқда. Шу туфайли уларнинг ҳосилдорлиги пастлигича қолаётир. Аслини олганда ҳар квадрат метрдан 20 килограмм ва ундан ошириб ҳосил етиштираётган хўжаликлар оз эмас. Буни қарангки, Калинин районидаги «Партия XXI съезди» хўжалигида бу кўрсаткич тўрт баравар кам эканлиги аниқланди. Теплицаларни қуриш ва уларни ишлатишга сарфланаётган жуда катта маблағни назарда тутадиган бўлсак бундай кўрсаткич нақадар арзимас эканлиги кўзга яққол ташланади. Эҳтимол теплицаларни меҳнат коллективлари ёки оилаларга ижарага бериш маъқулдир? Буни ўйлаб кўриш ва тезроқ ҳал қилиш керак.

Сабзавотчиликда ташкилий қайта қуришни амалга ошириш пайти келди, деб ўйлаймиз. Йирик шаҳарлар атрофида мева-сабзавот маҳсулотлари етиштирувчи ихтисослашган зоналарни вужудга келтириш, қишлоқ жойларида эса аҳоли яшовчи пунктларга туташ ерларни сабзавотчилик хўжаликлари ихтиёрига ўтказиш мақсадга мувофиқдир. Шундай қилинганда маҳсулот етиштиришни кўпайтириш билан бирга меҳнатга яроқли аҳолини иш билан таъминлаш, атроф-муҳитни соғломлаштириш имкони ҳам вужудга келади.

Республикада полизчилик шуҳрати тобора сўниб бормоқда. Ялпи ҳосил кетидан қувиш оқибатида асосан кечпишар тарвуз навлари экилмоқда, бунинг устига селитра деган зарарли ўғит аямай ишлатилмоқда. Бу ҳақда алоҳида фикр юритиш керак, чунки одамларнинг саломатлиги устида сўз бормоқда. Қовун ва тарвузларимиз хусусида тўқилган латифаларни мамлакатимизнинг ҳамма жойида эшитиш мумкин. Агросаноат давлат комитети ана шундай маҳсулотларнинг аъло сифатли бўлишини рағбатлантирувчи, химиявий моддаларни ҳаддан ташқари ишлатган шахсларни жиддий жазоловчи чора-тадбирларни кўриши керак.

Картошка етиштиришда йўл қўйилаётган жиддий камчиликларни ҳам айтиб ўтайлик. Бу масалада ҳукуматнинг қанчадан-қанча қарорлари қабул қилинган. Бироқ уларнинг бирортаси ҳам бажарилгани йўқ. Аҳоли жон бошига картошка етиштириш ҳатто 1960 йилдагига нисбатан 18 процент камайиб кетди. Ишлаб чиқариш планлари 1986—1988 йилларда Бухоро областида 24 процент, Қорақалпоғистон АССРда 35, Андижонда 50, Қашқадарёда 67, Тошкент областида 68 процент бажарилди, холос. Ана шу маҳсулотни тайёрлаш планлари ҳам тўлмай қолди.

Жорий йилда ҳам бу соҳадаги аҳвол яхшиланмаётир. Сирдарё, Хоразм ва Наманган областларининг кўп хўжаликларида март ойининг ўрталарида ҳам қанча майдонга картошка экиш мўлжалланганлиги маълум эмас эди. Уруғлик картошка эса эҳтиёжнинг 60 процентига етаретмасдир. Бунинг устига шу областларда уруғлик картошканинг 656 тоннаси овқат учун ишлатиб юборилган.

Бундай қараганда картошкачиликдаги ўпирилиш Агросаноат давлат комитетини, халқ депутатлари область Советлари ижроия комитетларини ташвишлантирмаётганга ўхшайди. Бу тариқа ишлаш ярамайди, ўртоқлар!

Боғдорчилик ва узумчиликдаги аҳвол ҳам яхшиланмаётир. Агросаноат комитетлари ва бирлашмаларининг назоратсизлиги оқибатида кўпгина районларда янги боғлар, токзорларни вужудга келтириш, эски, кам ҳосилли, бефойда боғ ва токзорларни янгилаш суст бормоқда. Бухоро, Наманган, Самарқанд, Сурхондарё областларида боғдорчилик Андижон, Хоразм областларида эса узумчилик соҳасида қониқарсиз аҳвол рўй бермоқда. Кейинги уч йилда колхозлар ва давлат хўжаликлари 375 минг тонна мевани, 185 минг тонна узумни кам етказиб беришди.

Мева-сабзавот маҳсулотлари нобудгарчилигига ҳали ҳам чек қўйилмаётир. Нознеъматларнинг 30—35 проценти исроф бўлмоқда. Омборлар ва музхоналар, мева ҳамда сабзавотни қайта ишловчи цехлар қурилиши суст бормоқда, мавжудларидан ҳам унумли фойдаланилмаётир. Шаҳар ташкилотларининг раҳбарлари бу муаммони ҳал этишда ёрдам кўрсатишлари керак эди, лекин улар ўзларини ҳамон четга олмоқдалар. Фикримизча, мева-сабзавот маҳсулотларини сақлаш ҳамда қайта ишлашни ана шу маҳсулотлар етиштирилган жойларда йўлга қўйиш мақсадга мувофиқ бўлса керак. Шундай қилинганда колхоз ва совхозлар манфаатдорлиги ҳам, уларнинг маҳсулот сифати, уни сақлаш соҳасидаги масъулияти ҳам ошади.

Мева-сабзавотчилик хўжалигининг имкониятлари чиндан ҳам беқиёсдир. Ишлаб чиқариш намунали йўлга қўйилган, интенсив технология жорий этилган тақдирда мавжуд майдонларнинг ўзидан олинаётган ҳосилни бир ярим—икки баравар кўпайтириш мумкин. Бунинг учун иқтисодий омилларни тўлатўкис ишга солиш, тармоқни хўжалик юритишнинг ижара шартларига кўчириш талаб этилади.

Чорвачиликда ҳам кўпгина муаммолар тўпланиб қолди. Бу тармоқдаги ўзгаришлар унчалик сезиларли эмас, ўсиш суръатлари аҳолининг гўшт ва сут маҳсулотларига бўлган талабига жавоб бермайди. Асосий резерв эса маҳсулдорликни оширишдан иборатдир. Ҳисоб-китоблардан маълум бўлишича, молларни яхшироқ боқиш ва парваришлаш, зооветеринария хизматини тўғри уюштириш туфайли ҳар бир сигирдан соғиб олинаётган сутни 20—25 процент кўпайтириш, бузоқларнинг бир кеча-кундузда ўртача семиришини 500-600 граммга етказиш мумкин. Моллар подасини яхшилаш, сигирларнинг қисир қолишига барҳам бериш ҳисобига ҳам маҳсулот етиштиришни анча кўпайтирса бўлади. Худди шундай резервлар қўйчиликда, чўчқачиликда, паррандачиликда ҳам оз эмас.

Моллар маҳсулдорлигини оширишда мутахассислар ўрни алоҳида аҳамиятга эга. Афсуски улар ташаббус кўрсатиб ишламаётирлар. Шундай экан, молларнинг ялпи касалланишга дучор бўлаётганлигини қандай баҳолаш мумкин? Ҳозирги шароитда зооветеринария хизмати ходимлари, барча мутахассисларга нисбатан талабчанликни кучайтириш, уларнинг меҳнатига тўланадиган ҳақни пировард натижага боғлиқ қилиб қўйиш керак.

Кейинги йилларда озуқабоп экинлар майдони кенгайтирилди, тармоқнинг моддий-техникавий таъминоти яхшиланди. Бироқ озуқа етиштиришни ривожлантиришга муносабат эскича қолмоқда. Озуқабоп экинлар экиш планлари мунтазам равишда бажарилмаётир, қўшиб ёзиш ҳоллари ҳамон учраб турибди.

Озуқа етиштиришни хўжалик ҳисобида ишловчи ихтисослаштирилган бўлинмаларда йўлга қўйиш, уларга етарли миқдорда ўғитлар, техника воситалари ажратиш, бу ишни унумдор ерларда уюштириш, аралаш, кўкллигида ўриб олинадиган ва такрорий экинлар экишни кенг қўлланишни ташкил қилиш жуда муҳим вазифадир.

Подаларни тўлдириш гўшт ва сут етиштиришни кўпайтиришнинг муҳим резерви ҳисобланади.

Афсуски, айрим областларда, айниқса, қўриқдаги хўжаликларда бу соҳада аҳвол яхши эмас. Сирдарё областидаги 42, Самарқанд областидаги 36, Қашқадарёдаги 28 хўжаликда умуман сигирлар йўқ. Мол боқилмайдиган жойда барака бўлмаслигини ана шу колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ва мутахассисларига яна бир марта эслатиб ўтмоқчиман. Колхозчилар ва совхоз ишчиларининг шахсий ёрдамчи хўжаликлари имкониятларидан тўлароқ фойдаланиш зарур. Ҳозирги пайтда республика аҳолиси хонадонларида 1 миллион 100 минг бош сигир, ёки жами сигирларнинг 70 проценти боқилмоқда. Хонадонларда гўштнинг тенг ярми, сутнинг эса учдан икки қисми етиштирилмоқда. Бироқ, айни вақтда қишлоқдаги хонадонлардан 770 мингтасида ёки 41 процентида сигир йўқ. Биз ҳар бир ҳовлида камида битта ёки иккита сигир боқилишига эришмоғимиз керак. Халқ депутатлари район, посёлка ва қишлоқ Советлари бу ишни қандай қилиб уюштириш ҳақида ўйлаб кўришлари лозим. Хуллас, шахсий ёрдамчи хўжаликларга бўлган муносабатни тубдан ўзгартириш, озуқа таъминотида зооветеринария хизмати масаласида аҳолига ёрдам кўрсатиш талаб этилади.

Ўртоқлар! Қишлоқ хўжалигини юксалтириш биринчи навбатда ерлар унумдорлигини сақлаш ҳамда бойитишга боғлиқ эканлигини яхши биласиз. Ҳозирги аҳвол ниҳоятда ташвишли. Колхоз ва совхозлардаги суғориладиган майдонларнинг қарийб ярмини батамом реконструкциялаш, 440 минг гектар майдонда биринчи навбатдаги мелиорация тадбирларини амалга ошириш зарур. Керакли миқдорда зовурлар йўқлиги, хўжаликлар ичидаги коллектор-зовур тармоқлари хароб ҳолга тушиб қолганлиги, шўр ювиш ишлари сифатсиз ўтказилаётганлиги оқибатида биз ҳосилнинг 15-20 процентини бой бермоқдамиз.

Ўтган йилдан бошлаб мелиорация ишларини амалга оширишга анча миқдорда қўшимча маблағ ажратилди, коллектор-зовур тармоқларини реконструкциялаш, ернинг ҳолатини яхшилаш ишлари авж олдирилди. Лекин ҳамма жойда ҳам бу масалага масъулият билан қаралмаётир. Мелиоратив вазиятни ҳисобга олган ҳолда схемалар асосида ишлаш йўлга қўйилмаяпти, лойиҳалар сифати талабга жавоб бермайди.

Сув ресурсларидан тежаб-тергаб, оқилона фойдаланиш ҳақида алоҳида тўхталиб ўтмоқчиман. Маълумотларга қараганда айрим зоналарда сув таъминоти масаласида жиддий вазият рўй бериши кутилмоқда. Тоғлардаги қор қатламни ва омборлардаги сув ҳажми аввалги йилдагидан бирмунча кам. Бунинг устига республикада сув сарфи салмоғи мамлакат бўйича энг юқори даражада турибди, яъни ҳар гектарга 14 минг кубометр. Хоразм, Бухоро, Фарғона областларида эса бундан ҳам зиёд сув сарфланмоқда. Бундай ҳол суғоришни йўлга қўйишдаги камчиликлар, аксарият коллекторлар, зовурлар, ариқлар ҳолатининг қониқарсиз эканлиги оқибатидир.

Сувни тежаш имконини берувчи технологияга ўтиш учун барча чораларни кўриш, Орол тақдири ва регионда экологик ҳолат масаласида юксак масъулият ҳис этиш зарур. Бу йил сарфланадиган сув 4 миллиард кубометрга ёки 10 процентга қисқартирилгани олдимизда турган муаммонинг ғоят жиддийлигидан далолат беради. Колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ҳамда мутахассислари, сув хўжалиги ходимлари яқин вақт орасида сув учун ҳақ тўлаш жорий этилажагини ёдда тутишлари керак.

Ерлар унумдорлигини ошириш, суғориладиган гектар қайтимини юксалтиришда турли-туман ўғитлар катта аҳамиятга эга.

Бу соҳада ҳам табиий муҳитни бузишга чек қўйиш тадбирлари белгиланиши, ўғитлардан фойдаланиш ишларига тузатишлар киритилиши лозим.

Тўғри, химиясиз иш битмайди. Шунинг учун ҳам ўғитлар ва дефолиантлардан фойдаланиш маданиятини ҳамда масъулиятини ошириш, экинларни муҳофаза қилишнинг биологик усулларини кенг қўлланиш, қишлоқ жойларида медицина-санитария шароитини яхшилаш зарур.

Ўртоқлар! Ҳозирги пайтда республика партия ташкилоти ҳисобидаги коммунистларнинг учдан икки қисми қишлоқларда яшамоқда ва меҳнат қилмоқда. Уларнинг ҳар бири аграр тармоқда қайта қуришнинг моҳир ташкилотчиси, янгилик ташаббускори, барча хайрли ишларнинг байроқдори сифатида майдонга чиқмоғи керак.

Бироқ кўпгина партия комитетларида буйруқбозлик, дабдабозлик, қоғозбозлик сингари иллатлар суст бартараф этилмоқда. Хўжалик раҳбарлари ва мутахассислари бажарадиган ишларга ҳадеб аралашиш ҳоллари ҳамон учраб турибди. Район партия комитетлари баъзан ижарачилар ва пудратчилар билан бюрократлар ўртасидаги курашни шунчаки кузатиб туришдан нарига ўтмаётирлар.

Ҳозир қишлоқда партия комитетлари ва партия ташкилотларининг ташкилотчилиги, принципиал йўл тутиши ҳар қачонгидагига нисбатан кўпроқ аҳамиятга эга. Коммунистлар сўз ва иш бирлиги билан одамларни янги иқтисодий муносабатларнинг афзалликларига ишонтиришлари лозим.

Партия комитетлари агросаноат комплексини бошқаришни қайта қуриш, сонсаноқсиз устқурмаларни тугатиш, деҳқонни ердан бездириб қўйган ҳолатларга барҳам бериш йўлида кўп ишларни рўёбга чиқаришлари керак.

Агросаноат давлат комитетининг областлар, районлардаги бошқарув бўлинмаларида қарийб 9 минг мутахассис ишламоқда. Ана шу кўпсонли аппарат эндиликда қисқартирилади. Бўшаб қоладиган кадрлардан хўжаликларни мустаҳкамлаш йўлида самарали фойдаланиш, ҳар бир ходимга меҳнат коллективларида, ижарачилар, пудратчилар орасида ўз ўрнини топишда ёрдам кўрсатиш ғоят муҳимдир.

Масъулиятни зиммага дадил олиш, чинакам халқ ҳокимияти органлари сифатида майдонга чиқиш халқ депутатлари Советларининг бурчи ҳисобланади. Улар олдида ер, сув ва бошқа ресурслардан самарали фойдаланиш, қишлоқнинг социал-маданий пойдеворини мустаҳкамлаш, қонунчиликни, ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза этиш сингари кўпдан-кўп вазифалар турибди.

Ана шу ва бошқа муаммоларни ҳал этишда касаба союз ва комсомол ташкилотларининг алоҳида ўрни борлигини таъкидлаб ўтмоқчиман.

Ўртоқлар! СССР халқ депутатлигига сайлов янги қонун асосида, демократия, ошкоралик шароитида ўтказилди. Бу сиёсий мавсум қайта қуриш йўлининг тўғрилигини, ҳаққонийлигини, ўзгармаслигини кўрсатди. Қишлоқ меҳнаткашларининг энг муносиб вакиллари давлат ҳокимияти олий органига сайландилар.

Биз халқ депутати деган шарафли номга эришган ҳамма ўртоқларни самимий табриклаймиз, уларга бардам саломатлик, аъло кайфият, шавкатли ишларида муваффақият, бахт-саодат тилаймиз.

Қишлоқ хўжалиги ходимлари, Ўзбекистоннинг ҳамма меҳнаткашлари олдида ғоят улкан, кенг кўламли, кўп қиррали вазифалар турибди. Энг муҳими бугунги ишни эртага қолдирмасдан бажариш, умумий тараққиётга кўпроқ ҳисса қўшиш, жамиятимизни революцион янгилаш жараёнининг олдинги сафларида боришдан иборат.

Ана шундай қилсак, жонажон республикамизнинг шон-шуҳрати янада ошади, қондардош халқлар ўртасидаги обрў-эътиборимиз осмон қадар юксалади. Шу йўлда ҳар қанча ғайрат кўрсатсак, куч сарфласак арзийди, ўртоқлар!

Ўзбекистон агросаноат комплекси ходимлари қурултойи қатнашчиларининг республика барча меҳнаткашларига

МУРОЖААТНОМАСИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Чорвачиликда фойдаланилмаётган резервлар кўп. Моллар бош сони ҳозирги даражада сақланиб қолган тақдирда ҳам биз 1,7—2 баравар кўп маҳсулот олишимиз мумкин. Зооветеринария хизматининг кучларини подани тўлдириш, молларни тўғри сақлаш ва боқишни уюштириш масалаларига қаратиш зарур деб ҳисоблаймиз. Чорвачиликни тўйимли озуқа билан таъминлаш энг асосий вазифадир. Биз шахсий томорқаларда, корхоналар ва ташкилотларнинг ёрдамчи хўжаликларида озиқ-овқат етиштиришни кўпайтириб бориш имкониятларидан тўлароқ фойдаланишимиз лозим.

Ҳозирги пайтда диққат-эътиборимизни жамлашимиз зарур бўлган энг асосий соҳалар—агротехника ва технология интизомига қатъий риоя этиш, суғориладиган ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, сув ресурсларини тежаб сарфлаш, минерал ва органик ўғитлардан оқилона фойдаланиш, илғор тажрибани қўлланиш юзасидан иш олиб боришдан иборатдир. Бошқача айтганда, ернинг унумдорлигини тиклаш ҳамда табиий муҳитнинг булғанишини камайтириш имконини берадиган соҳаларни назардан қочирмаслигимиз керак.

Партиянинг янги аграр сиёсатини амалга ошириш, аҳолини озиқ-овқат билан таъминлаш иши ҳаммага дахлдор бўлиб, бу масалада ҳеч ким четда қолмаслиги лозим. Биз шаҳарларнинг барча меҳнат коллективларини ана шу умумхалқ ишига ҳисса қўшишга, маҳсулотни сақлаш ва қайта ишлашнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлашда, турар-жой, мактабгача муассасалар, социал-маданий мақсадларга мўлжалланган бошқа объектлар қуришда қишлоқ аҳлига аниқ амалий ёрдам кўрсатишга чақирамиз. Бу эса шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги яқин алоқаларни қарор топтиришга, партиямизнинг ишчилар синфи ва деҳқонлар иттифоқини мустаҳкамлашга қаратилган йўлига жуда мос тушган бўлур эди.

Агросаноат комплекси самарадорлигини оширишда фан ғоят катта аҳамият касб этишини ҳисобга олиб, биз илмий муассасаларнинг ходимларига мурожаат қилиб, улар ўз ишларини дадил қайта қуриб олишларини, пахтачилик, мева ва сабзавотчилик, озуқа етиштириш, чорвачилик ва бошқа тармоқларнинг долзарб муаммоларига эътиборни кучайтиришларини сўраймиз. Ҳамма жойда фан ва ишлаб чиқариш алоқасини мустаҳкамлаш зарур, биз амалиётни чин маънода илмий жиҳатдан таъминлашни кутмоқдамиз.

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми бизни хўжалик юритишнинг деҳқон ернинг ҳақиқий эгаси бўлиб қолишига имкон берадиган иқтисодий муносабатлари ва шаклларини яратишга йўналтирмоқда. Деҳқон меҳнатининг обрў-нуфузини ошириш, деҳқонлар, қишлоқ хўжалиги барча ходимларининг аҳволини яхшилаш сари ўзгаришлар рўй бериши керак. Биз аниқ шарт-шароитдан келиб чиққан ҳолда меҳнат ва ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг турли-туман шакллари — коллектив, оила ва ижара пудратлари, қишлоқ хўжалик кооперативлари, агрофирмалар, агрокомбинатлар ва бошқа тузилмани ривожлантиришимиз лозим, агросаноат комплексини бошқариш системасини такомиллаштиришга имкон туғдирадиган уюшмаларга кенг йўл очишимиз зарур. Буларнинг барчаси колхоз ва совхозларда, умуман социалистик қишлоқ хўжалигида мавжуд жуда катта потенциалдан тўлароқ фойдаланишга имкон беради.

Тўла хўжалик ҳисоби ва ўз харажатларини ўзи қоплашга ўтиш шароитида биз бошқарувнинг иқтисодий усулларини аниқлаб олишимиз ҳамда пастдан юқорига қараб қўлланишимиз, мустақил ва ташаббус билан, буйруқ кутмасдан ишлашимиз, маҳсулот етиштиришни кўпайтириш, унинг сифатини яхшилаш, сарф-харажатларни камайтиришдан моддий манфаатдорликни ошириш учун мумкин бўлган жамики чоралардан фойдаланишимиз жуда муҳимдир. Ялпи даромадга қараб меҳнатга ҳақ тўлашга ўтишни тезлаштириш, маҳсулотни шартнома нархларида реализация қилиш ҳуқуқидан кенг фойдаланиш лозим. Бунда инсон, унинг меҳнат ва ижтимоий фаоллигини рўёбга чиқариш, турли-туман эҳтиёжларини қондириш диққат марказида бўлиши керак. Дала ва фермаларнинг меҳнаткашларига хизмат кўрсатиш соҳаларини ривожлантиришни жадаллаштириш, уларнинг жамики социал талаб-эҳтиёжларини қондириш ҳақида доимий ғамхўрлик кўрсатиш зарур.

Янги аграр сиёсат мамлакатимизда рўй бераётган сиёсий ва социал-иқтисодий ўзгаришларнинг таркибий қисмидир. СССР халқ депутатлари сайлови бўйича бўлиб ўтган сайлов кампанияси, бутун ижтимоий-сиёсий вазият демократиялаш ва ошкоралик шароитида меҳнаткашлар фаоллиги ўсиб бораётганлигини кўрсатмоқда. Барча қийинчиликларга қарамасдан қайта қуриш куч тўпламоқда, ўз потенциалига эга бўлиб бормоқда, у ҳаётимизнинг ҳамма соҳаларидаги ўзгаришларда тобора яққолроқ кўзга ташланяпти.

Бизнинг ҳаммамиз республикада рўй бераётган ижобий жараёнларнинг шоҳидимиз ва иштирокчисимиз. Етилган муаммолар амалда қандай ҳал этилаётганини кўриб турибмиз. Жамоатчилик фикри ҳисобга олинган ҳолда миллатлараро муносабатларни уйғунлаштириш, тил сиёсати, экологик вазиятни, айниқса Орол бўйидаги вазиятни соғломлаштириш соҳасида, бошқа долзарб масалалар юзасидан аниқ чоралар кўрилмоқда. Биз муайян доирадаги шахсларнинг амалга оширилаётган ишларни шубҳа остига олиш, сафсатабозлик йўли билан республикадаги вазиятни мураккаблаштириш, турғунлик йилларида тўпланиб қолган долзарб ва қийин муаммоларни хотиржамлик билан, пухта ўйлаб ҳал этиш ўрнига кераксиз ҳис-ҳаяжонларни авж олдиришга интилишларини қоралаймиз. Бўлиниш эмас, балки қайта қуриш платформаси, КПСС сиёсати атрофида барча кучларни жипслаштириш бугунги кунда республикамиз учун жуда муҳим ҳаётий вазифа ҳисобланади.

Ўртоқлар! Биз, қурултой қатнашчилари, колхозчилар, совхоз ишчилари, республика агросаноат комплексининг барча ходимларини, саноат корхоналари, қурилишлар, ташкилотлар, муассасаларнинг меҳнат коллективларини, шаҳар ва қишлоқлар аҳолисини қайта қуришнинг инқилобий ғоялари, туб иқтисодий ислоҳот ғоялари билан қуролланишга, ўз куч-ғайратлари, билимлари, тажриба ва маҳоратларини партия янги аграр сиёсати вазифаларини ҳал этишга сарфлашга чақирамиз. Биз барча хўжаликларнинг раҳбарларига мурожаат этиб, бу йил асосий ҳосилнинг машиналарда териб олинишини таъминлашга, камида 40 мингта комбайнни тайёрлаш ва далага чиқаришга, пахта йиғим-терими мавсумига болаларни жалб қилишга йўл қўймасликка ундаймиз. Ҳаётимиз янада яхшироқ, янада бойроқ, социалистик жамиятимизга муносиб бўлиши учун биз ҳаммамиз ташаббус ва омилкорлик, меҳнатсеварлик ва масъулият кўрсатишимиз зарур.

СССР халқ депутатлари сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясида

(Давоми. Боши биринчи бетда).

да матбуотда эълон қилинади.

Депутатликка иккитадан ортиқ номзод рўйхатга олинмаган ва улардан бирортаси ҳам сайланмаган 199 та сайлов округида, шунингдек сайлов ўтказилмади, деб топилган сайлов округларида СССР халқ депутатлари сайловини қайта ўтказиш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. «СССР халқ депутатлари сайлови тўғрисида»ги СССР қонунининг 61-моддасига биноан, 1989 йилнинг 14 майида қайта сайлов ўтказишга қарор қилинди. Қайта сайлов ўтказиш ҳозир ишлаб турган округ сайлов комиссиялари зиммасига юкланди. Участка сайлов комиссиялари илгариги составда ишлаши назарда тутилади.

Қайта сайлов «СССР халқ депутатлари сайлови тўғрисида»ги СССР қонунида белгиланган тартибда ўтказилади. Бунда марказий сайлов комиссияси асосий сайловолди тадбирларини ўтказишнинг қуйидаги навбатини белгилади: сайлов округларидан СССР халқ депутатлигига 13 апрелдан кечикмай номзодлар кўрсатилади; депутатликка номзодлар 16 апрелдан кечикмай рўйхатга олинади; депутатликка номзодларнинг сайловчилар билан учрашувлари номзод рўйхатга олинган кундан бошлаб 13 майгача уюштирилади.

Қайта сайлов пайтида овоз бериш умумий сайлов ўтказиш учун тузилган сайловчилар рўйхати асосида ўша сайлов участкаларида ўтказилади. Рўйхатлар ҳамма танишиб чиқиши учун 1989 йил 3 майдан бошлаб тақдим этилади.

76 та сайлов округида қонунга биноан сайловдан кейин икки ҳафта ичида қайта сайлов ўтказилади.

26 март куни 619-Актюбинск қишлоқ-территориал сайлов округидан сайланган СССР халқ депутати вафот этганлиги муносабати билан мазкур округда сайловни 1989 йилнинг 14 майида ўтказиш белгиланди.

Комиссия мажлисида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Лукьянов, СССР Олий Совети Президиумининг секретари Т. Н. Ментешашвили, оммавий ахборот воситаларининг вакиллари иштирок этдилар.

(ТАСС).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми:

ГРЭС қурилишида юксак ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эришганлиги, монтажчилар бригадасига моҳирлик билан раҳбарлик қилганлиги, ёш ишчиларни тайёрлашга катта ҳисса қўшганлиги учун «Ўзбекгидроэнергострой» трестининг Тошкентдаги махсус ишлар бошқармаси монтажчилар бригадаси бошлиғи ўртоқ Олим Омиловга **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор»** фахрий унвони берди.

* * *

Ўқувчиларни ўқитиш ва тарбиялаш ишидаги хизматлари, катта методик ва жамоат ишлари учун Қўқон шаҳридаги 25-ўрта мактабнинг методист ўқитувчиси Ўртоқ Рустам Галяутдинович **Гатинга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган халқ таълими ходими»** фахрий унвони берди.

* * *

Республика театр санъатини ривожлантириш ва пропаганда қилишдаги хизматлари учун қуйидагиларга **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист»** фахрий унвони берди:

Данилова Тамара Павловна — А. Навоий номли Ўзбекистон ССР Давлат академик катта театрининг опера солисти

Комилова Шоҳида Ҳожиевна — Республика қўғирчоқ театрининг актёри

Раҳимжонов Собир — Муқимий номли ўзбек давлат музикали театрининг вокалчи солисти

Умаров Саидкомил Ҳамроевич — Ҳамза номли Ўзбек давлат академик драма театрининг актёри

Фаёзов Фарзиддин Зайниддинович — Муқимий номли ўзбек давлат музикали театрининг вокалчи солисти

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

В. В. ВАСИЛЬЕВ ВА В. Д. ШМАТКОВНИ «ЖАМОАТ ТАРТИБИНИ САҚЛАШДАГИ АЪЛО ХИЗМАТИ УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Хизмат бурчини адо этиш чоғида мардлик ва фидокорлик кўрсатганлиги учун СССР Олий Совети Президиуми номидан қуйидагилар «Жамоат тартибини сақлашдаги аъло хизмати учун» медали билан мукофотлансин:

Васильев Владимир Владиславович — Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги жиноят қидирув бошқармасининг катта оператив вакили;

Шматков Владимир Дмитриевич — Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги жиноят қидирув бошқармасининг оператив вакили.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
М. ИБРОҲИМОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Л. БЕККУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри,
1989 йил 28 март.

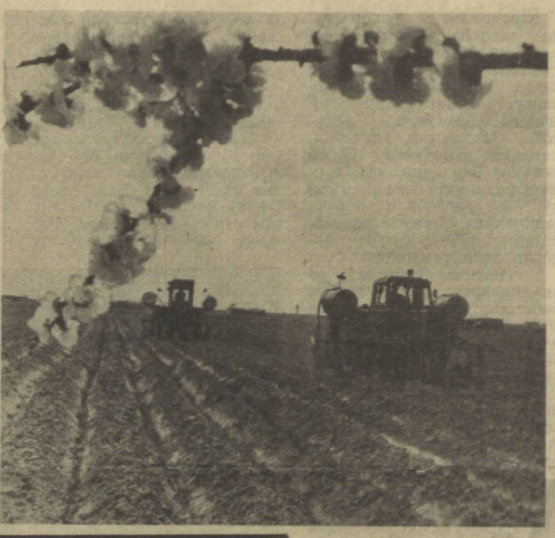

Ерга уруғ тушди

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ. Термиз районидаги «Гулбаҳор» совхози механизаторлари далаларга экиш агрегатларини олиб чиқдилар. Чигит экиш бошланди. Бу йил хўжалик деҳқонлари 1700 гектар майдонда юқори ҳосилли «Термиз-16» навли барака уруғини қадайдилар. Айни пайтда далаларда 35 сеялка юксак унум билан ишлатилаётир.

Миришкорлар чигит экишни ўн иш кунида якунлашга аҳд қилишган. Хўжаликнинг пахта майдонлари оилавий звеноларга бўлиб берилган. Меҳнатни ташкил этишнинг бу илғор усули натижасида совхоз ўтган йили биринчи марта давлат планини бажарди.

Шуниси қувончлики, хўжаликда кўклам экиш мавсумига пухта ҳозирлик кўрилди. Ерлар ўз вақтида шудгор қилинди. Ирригация тармоқлари ремонт қилинди.

Суратларда: 1. Анъанага кўра экиш олдидан меҳнат ветерани Жума Эшимов (ўнгда) хўжаликнинг илғор механизатори Менгали Ортиқовга бу йилги мавсумда юқори ҳосил кўтаришини тиламоқда.
2. Сеялкалар далада.

И. ХЎЖАЕВ фотолари.
(ЎзТАГ).

ИЖАРАЧИЛАРНИ РАНЖИТИАНГ, РАИС!

Чиноз районидаги «Москва» колхозидан бир группа кишилар редакцияга кириб келишди-да, иккита хат топширишди. Биттасига ўн бир нафар механизатор, иккинчисига эса Улуғ Ватан урушининг иккинчи группа инвалиди, оилавий пудрат бошлиғи Ислом Мирбойзаев қўл қўйган эди.

— Партия ва ҳукуматимиз пудрат асосида меҳнат қилишга катта аҳамият бераётганидан мамнунмиз, — сўз бошлади у. — Инвалид бўлишимга қарамай, 1988 йилнинг эрта баҳорида колхоз правлениеси билан шартнома тузиб, оила аъзоларимни ёнимга олиб, 10 гектар ерга озуқа лавлаги, 8 гектар ерга маккажўхори экдим. Рўзғорим катта. Ўн икки фарзандим бор. Шундан ўнтаси ўғил. Улардан учтаси қурилиш ташкилотларида ишлаб келарди, ойига ҳар бири камида 250—280 сўмдан маош оларди. Уларни ҳам ишдан бўшатиб олиб, оилавий пудратга аъзо қилдим. Шартномада кўрсатилгани бўйича биз 400 тонна лавлаги топширишимиз лозим эди, қарийб 1200 тонна маҳсулот етказиб бердик. Маккажўхоридан 32 тонна дон, силос учун 80 тонна маккажўхори пояси етиштириб бериш кўзда тутилганди. Биз ундан анча кўп — 37 тонна дон, 160 тонна маккажўхори пояси топширдик. Афсуски, раисимиз шартнома шартларини қўпол равишда бузиб, ҳақимизни тўла бермаяпти. Бухгалтер ва экономистга бу ҳақда сўз очсам «Раис бердеса, шу заҳотиёқ ҳақингизни тўғрилаб берамиз» деб жавоб қайтаришмоқда.

— 1977 йилдан бери шу колхозда механизаторлик қиламан, — дейди Абдужаббор Ғаниев. — Мен ишлаган бригадаларда план йил сайин мунтазам бажарилиб келинди. Турғунлик йилларида ҳам қўшиб ёзишсиз биринчилар қаторида юрганмиз. Ўтган мавсумда ҳам яхши кўрсаткичга эришдик.

1988 йилда қилган меҳнатим зое кетди, десам ёлғон бўлмайди. Чунки сўнгги чаноқларда очилган пахта шудгорга аралашиб кетди. Бунга механизаторлар ва теримчи ўқувчиларга меҳнат ҳақи кам тўланиши сабаб бўлди. Кўпинча етти соат ўрнига ўн икки-ўн тўрт соатлаб ишлаган бўлишимга қарамай, ўзимга тегишли ҳақни ололмаяпман. Яқинда ҳамкасблар бир бўлиб раисимиз қабулига арз қилиб кирдик. Аммо хафаламиз пир бўлиб чиқди. Раис «Хоҳласаларинг — мана шу ҳақ, ким хоҳламаса пулни кўп берадиган жойга бориб ишласин», — дея қўпол жавоб билан чиқариб юборди бизни. Раиснинг бундай муомаласи хўжаликда урғунлик иллати ҳамон яшаб келаётганини кўрсатади. Қани қайта қуриш? Қани ошкоралик?

Редакцияга арз қилиб келган Ғулом Умалиев, Аҳмад Шохалилов, Урсун-

• Хатлар йўлга чорлади

бой Қорабоев, Ўринбой Сафаров ҳам Абдужаббор Ғаниевнинг фикрига қўшилишди. Ўзлари алоҳида-алоҳида ёзиб келган тушунтириш хатларини бизга топширишди.

Шу куннинг эртасигаёқ Чиноз район агросаноат бирлашмасининг раиси Эрхўжаев билан учрашиб шикоятномалар юзасидан суҳбатлашдик.

— Ислом ота район партия комитетига ҳам шикоят хати ёзган эди, — деди бирлашма раиси. — Текшириб кўрдик. Пудратчилар ҳақ бўлиб чиқди. Бу ҳақда район партия комитетига ёзма жавоб бердик. Мазкур колхоз механизаторларига иш ҳақи кам миқдорда берилганлиги масаласига келсак, бундан бизнинг хабаримиз йўқ.

РАПО бош бухгалтери Н. Абдубеков билан «Москва» колхози томон бораётганимиз, масалага ойдинлик киритди:

— Ислом Мирбойзаевнинг аризаси бўйича мен текшириш ўтказганман. Ҳужжатлар синчиклаб кўздан кечирилди. Ҳақиқатан ҳам оилавий пудрат аъзоларига берилиши керак бўлган ҳақ тўла тўланмаган экан. Колхоз раиси, бу масалада [illegible] иш қилганмиз, деб ўз фикрини асослашга уриниб кўрди. Текширишим натижасидан ранжигандек бўлди.

— Демак, колхоз правлениеси билан оилавий пудрат бошлиғи И. Мирбойзаев ўртасида тузилган шартномага тўла амал қилинмабди-да? — сўраймиз Н. Абдубековдан.

— Шундай...

Колхоз идорасида бош бухгалтер М. Эгамбердиевдан бошқа ҳеч ким йўқ экан.

— Раисимиз дам олишда, — тушунтирди у. — Эртага индин ишга чиқиб қолади.

Орадан бир неча кун ўтгач, колхоз партия ташкилотининг секретари С. Агенбоев ҳамда шикоят хатларининг муаллифлари редакцияда ҳозир бўлишди.

— Кўра-била туриб, ҳақимизга хиёнат қилишмоқда, — деди шикоятчилардан бири. — Правление аъзоси сифатида сиз ҳам бунга жавоб беришингиз керак, ўртоқ Агенбоев!

Редакцияга келган механизаторлар ҳамда оилавий пудрат бошлиғи Ислом Мирбойзаев бирма-бир сўз олиб, колхоз правлениесига бўлган ҳамма даъволарини бир бошдан қайтадан айтиб беришди. Партком секретари уларнинг талабларини ён дафтарига ёзиб олди.

— Бор гапни раисга етказаман, — ваъда берди у.

...Ниҳоят бир неча кундан кейин Жамол Араббоев ҳам редакцияга кириб келди. Шикоятчилардан қаттиқ ранжигани авзойидан сезилиб турарди. У иш жараёни давомида оилавий пудрат аъзолари йўл қўйган жиддий камчиликлар тўғрисида гапирди, бу ҳақда тегишли ҳужжатлар борлигини маълум қилди. Пудратчиларга кўрсатилган ёрдамга ҳам алоҳида тўхталиб ўтди. Дарвоқе, буни И. Мирбойзаев ва унинг ёз бўйи далада ишлаган фарзандлари ҳам инкор этишаётгани йўқ. Шартномада қайд этилгани бўйича ҳақ ололмаётганларидан ранжишяпти, холос.

— Редакцияга шикоят қилган механизаторларга қўшимча ҳақ берамиз, — деди раис ранжиган оҳангда. — Пудратчиларга ҳам тўлаймиз...

Шу ўринда бир ҳаққоний савол туғилади: «Сувни бошидан лойқатиб, колхозчиларнинг ҳақидан юлиб қолиш нега ва кимга керак бўлиб қолди?»

Социалистик мулк муносабатларини қайта қуришнинг энг муҳим йўлларидан бири — қишлоқда ижара пудратини, у билан боғлиқ муносабатларни ривожлантиришдир. Бундай оқилона йўлни тушунмаслик эса хўжалик юритишнинг янги, истиқболли шаклларидан бири — ижара пудрати ривожланишига тўсиқ бўлиш деган гап эмасми? Шартномани бажармаслик нафақат Мирбойзаевлар оиласини, балки бошқа кўплаб кишиларни ҳам ижара пудратидан бездириб қўйиши мумкин. Бу ерда гап тийинлар устида эмас, минглар устида бормоқда. Бинобарин, Мирбойзаев бошлиқ оилавий пудратга пландан ташқари етиштирилган лавлаги, ва маккажўхоридан белгиланганидан кўп ҳосил кўтаргани учун бир неча минг сўм кам тўланганлиги, юмшоқроқ қилиб айтганда, инсофдан эмас.

Куни кеча пудратчи Ислом Мирбойзаевни яна редакция биноси олдида учратиб қолдик.

— Ҳалиям ҳақимизни олганимиз йўқ. Бунинг устига бизга ер ҳам беришмаяпти, — **деди у.**

Ана, сизга оила пудратига муносабат! Партия ва ҳукуматимиз пудратни кенг авж олдириш ҳақида ғамхўрлик қилаётган бир пайтда «Москва» колхози раҳбарларининг, энг аввало раис Жамол Араббоевнинг бу хатти-ҳаракатини қандай баҳолаш мумкин?

Ўйлаймизки, бу масала билан Чиноз район партия комитетидаги масъул ўртоқлар жиддий шуғулланишади.

У. ЮСУПОВ,
А. МАННОПОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

ОБЛАСТЬ СОВЕТИ СЕССИЯСИ

Жиззах, 28 март. (ЎзТАГ). Бугун халқ депутатлари Сирдарё область Советининг сессияси бўлди. Сессия қатнашчилари умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг асосий йўналишлари қандай бажарилаётганлигини ҳамда КПСС Марказий Комитети 1988 йил февраль Пленуми қарорлари асосида уни амалга оширишни жадаллаштириш борасида область маҳаллий Советларининг вазифаларини кўриб чиқдилар. Область ижроия комитетининг раиси А. А. Айдарқулов доклад қилди.

Депутатлар уруш ва меҳнат ветеранларининг турмуш шароитларини яхшилашга доир қўшимча чора-тадбирларни, сайловчиларнинг наказлари қандай бажарилаётганлигини ҳам кўриб чиқдилар.

Сессияда Сирдарё область партия комитетининг биринчи секретари А. Ф. Клепиков нутқ сўзлади.

Дунё овози

Совет раҳбари визитига ҳозирлик

Куба КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. С. Горбачевнинг бўлажак расмий дўстона визитига катта аҳамият бермоқда, деди ТАСС мухбири билан суҳбатда Гаванада ўз ишини бошлаган халқаро матбуот марказининг директори Эктор Архилес.

Кубаликлар, деб таъкидлади Э. Архилес, М. С. Горбачевнинг мамлакатга келиши тўғрисидаги хабарни баланд руҳ билан кутиб олдилар. Куба халқи бўлажак визит СССР билан Куба республикаси ўртасида дўстлик, қардошлик ва ҳар томонлама ҳамкорлик бузилмас алоқаларини ривожлантиришга янги омил бахш этишига аминдир.

Қувайтда совет рассомлари кўргазмаси

ҚУВАЙТ, 29 март. (ТАСС). Совет рассомлари асарларининг бу ерда сешанба куни очилган кўргазмаси Қувайт пойтахтининг маданий турмушида шонли воқеа бўлиб қолди. Кўргазманинг дастлабки иш кунидаёқ Қувайт миллий музейининг виставка залини рекорд даражада кўп тасвирий санъат ишқибозлари келиб кўрди.

РСФСР халқ рассоми Олег Савостюкнинг акварель расмлари томошабинларда зўр қизиқиш уйғотди. Қувайт шаҳар манзаралари уларга айниқса манзур бўлди.

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Жавлон Умарбеков кўргазмада 17 та манзара, натюрморт ва бошқа асарларни намойиш қилди. Маҳаллий мусаввирларнинг фикрича, дунёни фалсафий идрок этиш, композициянинг мураккаблиги, рангнинг алоҳида оҳанги Ж. Умарбеков ижодига хос хусусиятлардир.

Афғон талабаларининг ёрдами

Тошкентдан Афғонистонга йигирма тонна ун, бир ярим тонна маргарин юборилди. Бу маҳсулотлар Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон олий ўқув юртларида таълим олаётган афғон талабалари, бош консулхона ходимлари тўплаган пулга сотиб олинди.

Афғонистон Республикасининг Тошкентдаги бош консули Ғулом Ҳазрат Ҳамгар ЎзТАГ мухбири билан суҳбатда шундай деди:

— Афғонистонда муросасиз оппозициянинг босқинчилик хуружлари янада кучайди. Узлуксиз отилаётган ракеталар ва тўп ўқларидан тинч аҳоли, қариялар, болалар ҳалок бўлишмоқда. Талабаларимиз, бош консулхона ходимлари жабрланганларга қўлидан келганича ёрдам беришга қарор қилишди. 11 минг сўмга яқин пул, уч минг клиринг доллар йиғилди. СССР, бошқа социалистик мамлакатлар Афғонистонга бераётган жуда катта иқтисодий ёрдамга нисбатан биз тўплаган пуллар жуда кам. Ўзлари олаётган стипендия пулларидан берган талабаларимиз юксак гражданлик ва ватанпарварлик туйғуларини намоён этишди.

Бу ишнинг бошқа жиҳати ҳам муҳимдир. Совет олий ўқув юртларида таълим олаётган йигит ва қизларимиз ватанпарварлик ва интернационализм руҳида тарбияланмоқдалар. Биз талабалардан кўплаб аризалар оляпмиз. Улар бу аризаларда Саур инқилоби ғалабаларини ҳимоя қилиш учун уларни Афғонистонга юборишимизни илтимос қилишади. Бироқ ҳукуматимиз ҳозирча буни зарур, деб ҳисобламаяпти. Халқ ғалаба қозонади, Афғонистонга малакали мутахассислар керак бўлади.

Афғонистон Республикаси президенти, АХДП Марказий Комитетининг Бош секретари Нажибулло бу сиёсий ҳаракатга юксак баҳо берди. У ўз томонидан озиқ-овқат маҳсулотларини сотиб олиш ва уларни Афғонистонга жўнатишга ёрдам берган барча ташкилотларга миннатдорчилик изҳор қилишни хоҳларди.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

ТУНИС. 91-сессияси Тунисда ўтаётган араб мамлакатлари уюшмаси кенгаши Ливандаги душман гуруҳларга мурожаат қилиб, тўқнашувларни дарҳол тўхтатишга даъват этди. Жанговар ҳаракатлар оқибатида болалар, аёллар, қариялар жабр кўрмоқда ва ҳалок бўлмоқда, дейилади бу ерда тарқатилган баёнотда.

САН-ХОСЕ. Гватемала маъмурлари ҳамда ўтган якшанба куни «Павон» қамоқхонасини эгаллаб олган маҳбуслар вакиллари ўртасидаги музокаралар бирон-бир натижа бермади. Музокаралар натижа бермаганига қарамай, Гватемала ҳукумати хунрезликнинг олдини олиш мақсадида ҳарбийларга мурожаат қилиб, уларни можарога аралашмасликка даъват этди.

(ТАСС).

Бу бўстон ичра...

ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР СОЮЗИ ҲУЗУРИДАГИ ТОЖИК АДАБИЁТИ КЕНГАШИ ҚАТНАШЧИЛАРИ ИЖОДИДАН

Республика Ёзувчилар союзи қошида ҳозир рус, тожик, қримтатар, уйғур, корейс адабиётлари кенгашлари ишлаб турибди.

Тожик адабиёти кенгашига шоир ва таржимон Жонибек Қувноқ раҳбарлик қилади. Унинг аъзолари вақти-вақти билан йиғилишиб, амалий иш ва режалар ҳақида маслаҳатлашиб оладилар, янги ижод намуналарини муҳокама қиладилар. Кенгаш аъзолари асарлари кирган «Гулдастаи Самарқанд» баёзи китобхонлар эътиборига ҳавола этилди.

Қуйида республикамизнинг турли бурчакларида яшаб, турли касбларда ишлаб, тожик тилида қалам тебратаётган ёш шоирларнинг шеърларидан намуналар ўқийсиз.

Орзулар қанотида

Абдулло СУБҲОН

Ширин-шакар тўртта болам бор,
Бир оламда тўртта олам бор.
Гоҳи шодман, гоҳи ношодман,
Тўрт оламда қувонч бор, ғам бор.

Жилваланар нурли эрталар,
Ақлим олар сирли эртаклар.

Тўрт оғайни — ботирлар каби,
Болаларим ҳар ён етаклар.

Кўз ўнгимда ям-яшил чорбоғ,
Тўртта болдек мағиз, бир ёнғоқ.
Кўкка боқсам кўз-кўз қилгандек,
Тўртта юлдуз ўйнар «жуфтми, тоқ!»

Келинг, умрим қасрини кўринг,
Тўрт боламни тўртта устун, денг.
Ҳар бир устун ёвга чўқмордек,
Дўстлар учун қаср эшиги кенг.

Ҳар бирини жондек қучаман,
Яшнар гўё сарғайган чаман.
Сирли-сирли умидлар сари,
Тўрт қанотлаб баланд учаман.

Ўлдирар

Акбар ПИРЎЗИЙ

Ҳунар аҳлини ёв ё май, ё зар билан ўлдирар,
Ё туҳмат тоши, ёки ханжар билан ўлдирар.

Ўлдиролмаса агар туҳмат билан, тиғ билан,
Илондек минг товланиб заҳар билан ўлдирар.

«Шакарнинг ози яхши» деган нақлни унутманг,
Ё шакарга бўктириб, шакар билан ўлдирар.

Еғдирган балолари кор қилмаса, оқибат
Ҳунарсиз ўлдирар, ё ҳунар билан ўлдирар.

Қатралар

Нодир НОДИРИЙ

Мансаб отин миниб, ўзидан кетди,
Дунё қўлимда деб ўзидан кетди.
Отдан учиб тушди оқибат бир кун,
Бирдан ўзин таниб ўзидан кетди.

* * *

Менинг тану жоним элу юртга тан,
Мен битта гул бўлсам, элу юрт-чаман.
Элу-юрт нигоҳин тарози этиб,
Ҳар кун қилмишимни бир-бир тортаман.

* * *

Инсоннинг қўлида инсон тақдири,
Неча бор синадим бу ҳикмат сирин.
Бахтини қуритди қуруқ сўзлари,
Бахтини яшнатди пешона тери.

* * *

Дунёда сенингдек зебо қайдадир,
Дунёда мен каби шайдо қайдадир.
Сен—зебо, мен—шайдо, дунё расодир
Биз агар бўлмасак дунё қайдадир.

Тожикчадан Жонибек ҚУВНОҚ таржималари.

Композитор К. Хачатуряннинг Жанни Родари эртаги асосида яратган «Чипполино» балети дунёнинг жуда кўп театрлари репертуарини безаб турибди.

«Чипполино»ни яқинда А. Навоий номидаги Ўзбек давлат академик Катта театри коллективи саҳналаштирди. Таниқли балетмейстер, Ўзбекистон ССР халқ артисти Иброҳим Юсупов раҳбарлигида яратилган бу янги спектаклни театр ва музика санъати мухлислари илиқ кутиб олдилар.

СУРАТДА: «Чипполино» балетидан бир кўриниш.

А. РИСҚИЕВ фотоси (ЎзТАГ).

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎЛЛАШ РЕСПУБЛИКА МАРКАЗИ

ЎЗБЕКИСТОН ШАҲАР ВА РАЙОНЛАРИДА КИШИЛАРНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎЛЛАШ МАРКАЗЛАРИ (БЮРОЛАРИ)

ИШ БОШЛАДИ

МАРКАЗЛАР (бюролар) қурилиш ва лойиҳа ташкилотларининг, илмий текшириш институтларининг, бошқа корхоналар ва ташкилотларнинг ишчиларга бўлган эҳтиёжи тўғрисидаги маълумотларга эга.

ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ МАРКАЗЛАРИ (бюролари) Совет Иттифоқининг корхона ва қурилиш ташкилотларига ташкилий равишда ишчиларни ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришига оилаларни кўчириш билан ҳам шуғулланади.

МАРКАЗЛАР (бюролар) сизнинг хоҳиш ва иш тажрибангизга асосланиб турли ташкилотларнинг, уй-жой, болалар муассасалари, меҳнат ҳақи ва шароити, сизга бериладиган имтиёзлари ҳақида ахборот беради.

МАРКАЗЛАР (бюролар) сизни қайси корхонада ҳунар эгаллашингизни, муҳлати ва қаерга мурожаат қилишингизда ёрдам беради.

ОБЛАСТЬ МАРКАЗЛАРИНИНГ АДРЕСЛАРИ:
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР, Нукус шаҳри, Калинин кўчаси, 125-уй;

АНДИЖОН ШАҲРИ, Билдина кўчаси, 22-уй;
БУХОРО ШАҲРИ, Низомий кўчаси, 31-уй;
ҚАРШИ ШАҲРИ, Хонобод шоссеси, 46-уй;
НАМАНГАН ШАҲРИ, Ленинград кўчаси, 105-уй;
САМАРҚАНД ШАҲРИ, Октябрь кўчаси, 27-уй;
ЖИЗЗАХ ШАҲРИ, Ленин кўчаси, 104-уй;
ТЕРМИЗ ШАҲРИ, Советская кўчаси, 2-уй;
ТОШКЕНТ ШАҲРИ, Привокзальная кўчаси, 30-уй;
ФАРҒОНА ШАҲРИ, Қори Ниёзий кўчаси, 28-«а» уй;
УРГАНЧ ШАҲРИ, Советлар уйи.

6-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1989—1990 ўқув йилига
ҚУЙИДАГИ КАСБЛАР БЎЙИЧА
юқори малакали мутахассислар тайёрлаш учун

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Қурувчи-дурадгор, бўёқчи-сувоқчи, бўёқчи (альфрейлик ишлари бўйича), **электр пайвандчи, ғишт терувчи.**

Билим юртига Тошкент шаҳри ва Тошкент областида яшовчи йигитлар ва қизлар қабул қилинади.

10 йиллик маълумотга эга бўлганлар 30 сўм стипендия, 8 йиллик маълумотга эга бўлганларга 3 маҳал овқат, махсус кийим-бош берилади ва ишлаб чиқариш вақтидаги меҳнат ҳақининг 50 проценти тўланади.

Ўқиш вақти меҳнат стажига киритилади.

Билим юртида қисқа муддатли (6 ойлик) электр пайвандчи, ғишт терувчи мутахассисликлари бўйича курслар очилган. Курсларга ўрта мактабни тугатган, Совет Армиясида ҳарбий хизматни ўтаб қайтган йигитлар қабул қилинадилар. Уларга 75 сўм стипендия тўланади.

Билим юртида турли тўгараклар, спорт секциялари, вокал-чолғу ансамбли ишлаб турибди.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: директор номига ариза, туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти тўғрисидаги гувоҳнома, яшаш жойидан справка, ота-онасининг ишлаш жойидан справка, медицина справкаси, 6 дона фотосурат (3х4 см), автобиография, характеристика.

Адрес: Тошкент шаҳри, Луначарский шоссеси, 69, 1, 4, 101 «э», 63-автобусларнинг М. Горький номли метро станцияси; 17, 18-троллейбусларнинг «Партия мактаби», 6, 13, 22-трамвайларнинг «Партия мактаби» бекатлари).

• Ахборот

АДИБНИ ЭСЛАБ

ҚАРШИ. Ҳ. Олимжон номидаги Қарши давлат педагогика институтида ўзбек совет адабиётининг атоқли арбоби, инқилоб куйчиси Ҳ. Ҳ. Ниёзий таваллудининг 100 йиллигига бағишланган юбилей кечаси ўтказилди. Институт ректори, доцент Н. Ўлжабоева «Ҳамзанинг кўп қиррали фаолияти», филология фанлари кандидати Д. Тўраева «Ҳамза ўзбек совет адабиётининг асосчиларидан бири» мавзуларида доклад қилдилар. Кечада ёзувчи С. Нуров ва маҳаллий ижодкорлардан Ш. Ашуровалар Ҳамза хотираси ҳақида илиқ мулоҳазалар билдириб, ижодларидан намуналар ўқидилар. Кечада шоирнинг шеърлари жаранглади, драма асарларидан саҳналар ижро этилди. Ҳамза ғазаллари билан айтиладиган қўшиқлар куйланди. Оташин шоирнинг 100 йиллигига бағишланган бундай кечалар областнинг турли шаҳар ва районларида ҳам бўлиб ўтди.

БУНЁДКОРЛИК

● Қашқадарё область «Агрострой» бирлашмасининг 5201-хўжаликлараро механизациялашган кўчма колонна қурувчилари Арманистоннинг Ахурян районидаги Овит қишлоғида бунёдкорлик ишлари олиб боришмоқда.

Куни кеча Қаршига хушхабар келди: қашқадарёлик бинокорлар қисқа вақт ичида 700 квадратметр уй-жой қуриб фойдаланишга топширишди. Бунга 25 оила кўчиб кирди. Шунингдек, саккиз йиллик мактаб, совхоз маъмурий биноси қуриб берилди. Айни пайтда Қулмамат Дўстматов бошлиқ кўчма колонна бунёдкорлари уй-жой ва социал объектлар қуриш билан бирга ўзларига база яратяптилар. Қурувчилар шаҳарчаси, бетон, ёғочни қайта ишлаш цехи қуриляпти. Шу йилнинг ўзида қашқадарёликлар 70 та бир ва икки қаватли уй, 90 ўринли болалар боғчаси, қишлоқ хўжалик машиналари парки, 200 бош сигирга мўлжалланган молхона қуриб, фойдаланишга топширадилар. Бундан ташқари қишлоқ врачлик амбулаторийси, 200 ўринли клуб, уй-жой ва бошқа социал объектлар барпо этиш мўлжалланмоқда.

М. КАРОМОВ.

«САЁҲАТ»

● Наманган шаҳрида 306 ўринли замонавий меҳмонхона ишга тушди. Касаба союзлари маблағи ҳисобига қурилган бу кошонани Наманган қурилиш бошқармасининг Т. Обидов, И. Абдусатторов, Ш. Дадамирзаев бошлиқ бригада азаматлари бунёд этдилар.

Янги меҳмонхонанинг фойдаланишга топширилиши муносабати билан Москва, Ленинград, Киев, Рига каби йирик шаҳарлардан келадиган саёҳатчиларга қулайлик яратилди. «Саёҳат» мукаммал жиҳозланди. Жумладан, болалик саёҳатчиларга 56 та алоҳида хона ҳозирланди. Бошқа хоналар эса фақат икки-уч кишига мўлжалланган.

Хоналарга ўрнатилган телефон мижозларни хоҳлаган шаҳар ёки район билан боғлайди. Бу ерда жойлашган тикувчилик, сартарошлик устахоналари, почта, видеобар, сауна-ҳаммом, союзпечать ва совғалар дўконлари ҳам меҳмонлар хизматида. Шарқ миниатюра санъати услубида безатилган 60 ўринли кафе, 200 кишилик ресторан кеча-кундуз ишлайди. Бу ерда тўй ва бошқа маросимлар ҳам ўтказиш мумкин.

Ш. ХОЛМИРЗАЕВ.

ТАҚАЧИНИНГ ШОГИРДИ

● Маматқул бобони Бахмалда танимайдиган кам. У киши ҳозир 90 ёшда бўлса ҳам ҳали бардам. 11 ёшидан бошлаб отаси Исроил Хўжаназаровга шогирд тушган. Тақачилик сирларини қунт билан ўрганган Маматқул тез танилди...

Унинг устахонасида омоч, от арава, болта, теша, ўроқ ясалади, отларга тақа қоқилади. Отахон яхши оила бошлиғи ҳамдир. Турмуш ўртоғи Бибарака момо ҳозир пенсияда. Ўғиллари Иброҳим ўқитувчи, Нурмамат чўпон, Шермамат монтёр, кенжаси — Исмоил эса 65-механизациялашган кўчма колоннада ишлашмоқда. Бобонинг 20 та невараси ва 3 та чеваpаси бор.

С. АҲМЕДОВ,
И. БЕРДИМУРОДОВ.

АСР ОШГАН МОМО

● Қоратепа қишлоғида кўпгина ёши улуғ кишилар бор. Уларнинг табарруги Эркажон Олимовадир. Онахон яқинда 107 ёшини қаршилади. У умр йўлдоши Тўйчибой Олимов билан биринчилар қатори колхозга аъзо бўлган. Улар икки ўғил, икки қиз тарбиялашди. Ўғиллари Улуғ Ватан урушида қатнашди. Тўнғичи — Рўзибой жангоҳда ҳалок бўлди. [illegible] кексалик гаштини сурмоқда. Қизлари — Кундузхон билан Бозоржонлар ҳам колхозда ишлаб пенсияга чиқишди. Онахоннинг ҳозир 20 нафар невараси, 51 чевара ва 2 нафар эвараси бор. Охунбобоев районидаги Охунбобоев номли колхоз правлениеси эса ойлик пенсиясига яна 20 сўм қўшимча қўшиш ҳақида қарор қилиб, аср тенгдошини мамнун этди.

А. МАДРАҲИМОВ.

• Янгича анъаналар—ҳаётга

ТЎЙЛАРИМИЗ ИХЧАМ, ЗАМОНАВИЙ БЎЛСА...

Юртимизга яна баҳор фасли ташриф буюрди. Қиш ичи бироз камайиб қолган тўй-томошалар яна авж олиб кетди. Экин парвариши бошлангунга қадар тўй ўтказиб олишга ошиққанлар беҳисоб. Маълумки тартибли, камхарж, замонавий тўйлар маҳалла ёки қишлоқда турмуш маданияти юксаклигини кўрсатса, дабдабали, исрофгарчиликка йўл қўйиладиган, бетартиб тўйлар бунинг аксидан далолат беради.

— Янгича урф-одат ва анъаналарни ҳаётга татбиқ этиш, миллий анъана ва маросимларимизни такомиллаштириш бўйича оммавий-сиёсий ва ташкилий ишларга алоҳида эътибор беряпмиз, — дейди Ўзбекистон район партия комитетининг секретари М. Ҳакимова. — Айниқса маҳалла комитетлари, хотин-қизлар советлари каби жамоат ташкилотларининг фаолияти сезиларли даражада активлашди. Никоҳ тўйларини ўтказиш олдидан уй қуриш, қалин пули олиш, нон улашиш каби эскилик сарқитларига барҳам беришда уларнинг хизмати катта бўлаётир. Эндиликда тўйлар ихчам, камхарж ўтказиляпти. Ҳозирги тўйларни бундан уч-тўрт йил илгариги тўйлар билан қиёслаб бўлмайди.

— Тўғри, илгарилари ортиқча сарф-харажатлар туфайли тўй жуда қимматга тушарди — деб суҳбатга қўшилди Қўшқўноқ қишлоғилик меҳнат ветерани С. Жўрабоев. — Ҳатто дабдабали тўйдан кейин узоқ муддат қарзимизни узолмай юрган пайтларимиз ҳам бўлган. Мана, икки йилдан буён ким ўздига тўйлар қилиш, турли исрофгарчиликларга чек қўйилди. Тўйларни ихчам ўтказиш ҳисобига ортиб қолган маблағни турмушимизнинг фаровонлиги учун сарфлаяпмиз.

Коминтерн қишлоқ Советида аҳоли ўртасида янгича урф-одатларни тарғиб қилишда намунали ишлар амалга оширилмоқда. Маҳалла комитетининг ташаббуси билан бу ерда кейинги йилларда сартарошхона, новвойхона чойхона қурилди. Одамларнинг хонадонларида у ёки бу маросимларни ихчам, намунали қилиб ўтказиш йўлга қўйилди.

— Баъзи оилалар тўйни ихчам қилиб ўтказишни хоҳласа-да, айрим кишиларнинг гап-сўзларидан чўчиб эски удумларга амал қиладилар, — дейди Элчи маҳалласи хотин-қизлар советининг раиси, кекса ўқитувчи О. Қодирова. — Масалан, ўғил тўйларида ҳанузгача келиннинг ота-онаси томонидан новвос олиб келиш одати бор. Ваҳолонки, бундай қилишга ҳамманинг ҳам қурби етавермайди. Масалан, менинг олти қизим бор. Ахир, мен ҳар бир қизимнинг тўйига сарфлаш учун минглаб сўмни қаердан оламан? Ўтган йили қизимнинг тўйига мен новвос ўрнига қўй олиб бордим. Буни маҳалла комитети ва хотин-қизлар совети маъқуллашди.

Конизар қишлоғи маҳалла комитети раисининг ўринбосари Т. Йўлдошев маҳаллада келин-куёвнинг никоҳи куни 5-6 талаб машина безатиш, зиёфат уюштириш, спиртли ичимликларни кўпайтиришга барҳам берилганлиги ҳақида тўлқинланиб гапирди. Дарҳақиқат, Ўзбекистон районида тўйларни замонавий, ихчам қилиб ўтказиш юзасидан муайян ишлар амалга оширилди. Жумладан, тўйларда сайёқ отарчиларнинг тонггача маҳалладагиларга уйқу бермаслигига, аёлларнинг тўйга дастурхон кўтариб келишига барҳам берилди. Ҳозир ҳар бир маҳалладаги тўйга ўша совхоз ёки колхоз маданият уйи қошидаги ансамбль таклиф этилади. Аёллар эса дастурхон кўтариб келиш ўрнига ўз пазандаликлари билан тўйхона бекаларига ёрдам берадилар. Аммо бу районда тўй ва маросимларни ўтказиш жуда яхши йўлга қўйилган деган гап эмас. Яъни бундан бир-икки йил илгари тўй дастурхонларидан бутунлай чиқариб юборилган спиртли ичимликлар яна столларда пайдо бўлаётир. Никоҳ тўйларидаги олди-бердилар борасида тартиб ўрнатилмаяпти.

Қайта қуриш шароитида турмуш маданияти тушунчаси янги мазмун билан бойиди. Йиллар мобайнида авайлаб-асраб олиб ўтилган яхши анъаналаримизга, урф-одатларимизга муносабат ўзгармоқда. Кўпгина унутилаётган анъаналаримизга қайта ҳаёт бахш этиляпти. Бу тўйларимизга ҳам тегишли, албатта. Бувайда районида никоҳ тўйларини файзли, тинч, халқимиз удумига мос равишда ўтказишга катта аҳамият беряпти. Тўйлар белгиланган режим асосида кеч соат 7 дан 12 га қадар ўтказилади. Ортиқча сарф-харажатларга барҳам берилди. Масалан, Беглар қишлоғида яшовчи Қ. Эргашев қиз узатиш маросимини замонавий руҳда ўтказди. Шунингдек, В. Ўтановнинг келин тушириш пайтида ҳам ортиқча исрофгарчиликларга йўл қўйилмади. Бу ўринда район партия, совет органлари ҳамда жамоат ташкилотларининг аҳоли ўртасида оммавий-сиёсий ва тушунтириш ишларини олиб бораётгани муҳим роль ўйнамоқда. Бундан ташқари районда Олтин тўй, пенсияга узатиш, ишчилар сафига қабул қилиш ва шу каби бошқа анъаналар ўтказилишига ҳам катта эътибор берилмоқда.

Тўғри, районда тўй маросимларини ўтказиш борасида ижобий ўзгаришлар салмоқли. Аммо камчиликлар ҳам оз эмас. Масалан, ҳозирги никоҳ тўйлари кекса ёшли кишиларни қониқтирмаяпти. Сабаби, у ерда айтилаётган ҳар хил, ҳатто ноахлоқий қўшиқлар тартибсиз равишда давраг чиқиб ўйнашлар ҳамда спиртли ичимликларнинг истеъмол қилиниши уларни ранжитмоқда. Бунинг устига мактаб ўқувчиларининг яримтунгача тўй дастурхони атрофида юришларига уларнинг ота-оналари ҳам, маҳалла комитетлари ҳам қолаверса, ўқитувчилар ҳам эътибор беришмаяпти.

Ўтган йили «Совет Ўзбекистони» газетасида Бувайда районида тўйларни ихчам ўтказишга эришилгани ҳақида «Тўйларимиз бугуни ва эртаси» сарлавҳали мақола эълон қилинган эди. Мақола ўқиганлар орасида катта қизиқиш уйғотди. Бироқ унда район партия комитетининг биринчи секретари М. Ҳақаровнинг партия юқори органларига ёзган хати ҳамда район партия, совет, жамоат ташкилотлари берган маълумотларига асосланиб, 29-ўрта мактаб ўқитувчиси М. [illegible]еҳқоновнинг диний сарқитларга берилгани, ўғил тўйи маросимида хатми қуръон ўтказгани танқид қилинганди. Кейин мақолада қайд этилган бу фактлар нотўғри эканлиги тасдиқланди. Ўша мақола муаллифи А. Мадатов оддий огоҳлантирилди. Лекин мақолада билдирилган бошқа фикр-мулоҳазалар ўринли бўлиб, улар турмушимизнинг долзарб муаммолари қаламга олинган. Мақола Бувайда районидаги барча партия, совет органлари ҳамда жамоат ташкилотларида муҳокама қилиниб, қатор тадбирлар белгиланди. Энди ҳамма гап ана шу тадбирларнинг изчил амалга оширилишида.

Шуни ҳам таъкидлаш керакки, турмуш маданиятини ривожлантиришда онда-сонда ўтказилаётган лекциялар, суҳбатлар билан кифояланиб бўлмайди. Оммавий-сиёсий ишлар маркази клублардан маҳаллаларга кўчиши лозим. Тўйларимизнинг қимматга тушаётгани, дабдабали тўйлар қилишга йўл қўйиш, турли ортиқча сарф-харажатларнинг камаймаётгани шуни тақозо этмоқда. Бундан эса тегишли хулоса чиқариб олиш лозим.

[illegible]. ИБОДИНОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЛУҚМА

МАРҲУМЛАРГА ҲУРМАТ ШУМИ?

Ўтган йили хотира куни қабристоннинг ичида кўчма магазин ташкил эттирилиб, калиш савдо қилинди. Калиш савдоси ҳақидаги хабар бутун қабристонга ёйилди. Ота-оналарининг қабрларини тозалаш ва зиёрат билан машғул кишилар ишларини қўйиб, кўчма магазин томон югурдилар. Қарабсизки, бир зумда қабристоннинг бозордан фарқи қолмади: шовқин-сурон бошланди. Энг ёмони, бу ишлар ҳашарга олиб чиқилган мактаб ўқувчиларининг кўз олдида содир бўлди. Болалар ҳам ўзлари билан ўзлари овора бўлиб [illegible] ки уларнинг хоки покларини оёқ ости қилишдан бошқа нарса эмас.

Қабристонларга ҳашаматли дарвозалар, қимматбаҳо панжара деворлар, асфальт йўлкалар қилинмоқда. Аммо қабрлар ҳамон қаровсиз қолмоқда. Ҳамма нарсага вақт топа олган аксари одамлар ота-оналари ва яқинлари қабри устидаги ўтларни юлиб, атрофини тозалаб қўйгани вақт тополмаяптилар. Зеро, ўт-ўлан босиб, хунуги чиқиб ётган қабристонлар бизларнинг кимлигимизни кўрсатувчи ойнадир.

О. ДАДАБОЕВ.
Янгиқўрғон районидаги 62-ўрта мактаб ўқитувчиси.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

Енгил атлетика:

ЖАНГЧИ ХОТИРАСИ

Яйпан шаҳрида югуриш бўйича ўтказилган мусобақа жангчи хотирасига бағишланди. Қизил Юлдуз ордени нишондори Собиржон Убайдуллаев ҳам Афғонистонда интернационал бурчини адо этган йигитлардан эди. Унинг номини ёд этишга бағишланган баҳсда 200 дан ортиқ йигит-қиз иштирок этди. Мусобақани боғча тарбияланувчилари бошлаб беришди. 60 метрга югурган Жаҳонгир Ортиқов маррада биринчи бўлди. 100 метр ва ундан ортиқ масофага югуришда жангчининг ҳамқишлоқларидан Д. Вершова, В. Воронин, Б. Хусанов, З. Маҳмудовалар зафар қучди[illegible]

Футбол:

МАВСУМ БОШИДА

Иккинчи лиганинг 7-зонасида иштирок этаётган коллективлар ўртасида мамлакат чемпионати мусобақалари бошланди. Иккинчи турда Фарғонанинг «Нефтяник» «Косонсойчи»ни, Тошкентнинг «Трактор», Наманганнинг «Навбаҳор», Қўқоннинг «Автомобилист», Ашхободнинг «Ахал» командалари ҳам ўз ҳисобларига иккитадан очко ёзишди.

ХРОНИКА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Ўзбекистон ССР иттифоқ-республика Ўрмон хўжалиги министрлигини туга[illegible].

Редактор УСМОНОВ.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ТАРИХ ИНСТИТУТИ Ўзбекистон янги тарихи бўлимининг катта илмий ходими (фан кандидати)

ВАКАНТ ВАЗИФАСИГА КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб 10 кун.

Ҳужжатлар конкурслар ҳақидаги низомга мувофиқ қуйидаги адресга жўнатилсин: 700083, Тошкент шаҳри, Ленин кўчаси, 41-уй. Телефон: 33-40-86.

●

ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИНИНГ ХИМИЯ-ТЕХНОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТИДА олий ўқув юртига ўқишга кириш учун мактаб ўқувчиларини кириш имтиҳонларига химия фанидан тайёрловчи

КУРСЛАР ТАШКИЛ ЭТИЛДИ.

Машғулотлар 2 апрелдан бошланиб, якшанба кунлари соат 10 дан қуйидаги адресда ўтказилади: Тошкент шаҳри, Т. Шевченко кўчаси, 1-уй. 33-аудитория.

●

ТОШКЕНТ АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТИ ВА ЙЎЛЛАР ИНСТИТУТИ СИРТҚИ ТАЪЛИМ СТУДЕНТЛАРИГА

МАЪЛУМ ҚИЛАДИ.

ЗАЧЕТ-ИМТИҲОН СЕССИЯСИ ҚУЙИДАГИ МУДДАТЛАРДА ЎТКАЗИЛАДИ:

10 АПРЕЛДАН 21 АПРЕЛГАЧА — **II курслар учун;**
10 АПРЕЛДАН 26 АПРЕЛГАЧА — **III курслар учун;**
22 МАЙДАН 7 ИЮНГАЧА — **IV курслар учун;**
3 МАЙДАН 19 МАЙГАЧА — **ҳамма ихтисосликлар бўйича V курслар учун.**

Театр

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 31/III да **Олтин девор**, 1/IV да **Абдулла Қодирийнинг Ўтган кунлари** (19.30), 2/IV да **Тергов давом этади.**

«Совет Ўзбекистони» газетаси, Ўзбекистон Журналистлар союзи Правлениеси ва Тошкент ташкилоти ҳамда «Мухбир» — «Корреспондент» журнали редакциялари коллективлари Ўзбекистон Журналистлар союзи правлениеси раисининг ўринбосари О. М. Муҳаммаджоновга онаси

Зайнаб АЮПОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлигининг Тошкент автомобиль транспорти ва йўллар институти ректорати, партия ва касаба союз ташкилотлари чет эллик студентлар билан иш олиб бориш факультети декани вазифасини бажарувчи, автомобилларнинг техник эксплуатацияси кафедрасининг доценти А. Ҳамроқуловга онаси

Маърифат РАҲМАТУЛЛАЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Тил ва адабиёт институти коллективи республикада хизмат кўрсатган фан арбоби

Ахбор АБРОРОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Тошкент давлат педагогика институти ректорати, партия ва касаба союз ташкилотлари, ҳамда фалсафа кафедраси коллективи институт проректори, фалсафа фанлари доктори, профессор С. С. Комиловага онаси

Хайриниссо КОМИЛОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» («Советский Узбекистан») Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, пропаганда — 32-55-70, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, [illegible]

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32. Газета офсет усулида, А—2 форматда босилади.

Р — 01119. І — 76. ИНДЕКС 64383. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12